

پایش ملی محیط کسب و کار ایران

بهار ۱۴۰۳

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

(دوره سی و یکم)

مرداد ۱۴۰۳

فهرست مطالب

۳	مقدمه.....
۴	چکیده نتایج.....
۵	بخش اول: روش‌شناسی گزارش.....
۵	معرفی مؤلفه‌های طرح پایش.....
۹	طرح نمونه‌گیری.....
۱۵	محاسبه شاخص کل محیط کسب و کار.....
۱۶	آشنایی با نظریه عمومی کار آفرینی شین.....
۱۷	بخش دوم: جداول آماری، نمودارها و تحلیل آماری.....
۱۷	شاخص کل محیط کسب و کار.....
۱۸	شاخص بخشی محیط کسب و کار.....
۲۱	شاخص استانی محیط کسب و کار.....
۲۶	شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی.....
۲۹	شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و اتاق‌ها.....
۳۱	شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کار آفرینی شین.....
۳۳	شاخص محیط کسب و کار بر اساس تعداد کارکنان بنگاه‌های اقتصادی.....
۳۴	شاخص محیط کسب و کار بر اساس سابقه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی.....
۳۵	شاخص محیط کسب و کار بر اساس شرکت‌های دانش بنیان.....
۳۷	شاخص محیط کسب و کار بر اساس ظرفیت تولید بنگاه‌های اقتصادی.....
۳۸	برخی اقدامات انجام شده به منظور رفع موانع کسب و کار.....

مقدمه

محیط کسب و کار به مجموعه عواملی گفته می‌شود که بر عملکرد یا اداره بنگاه‌های اقتصادی مؤثر هستند اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها قرار دارند؛ عواملی نظیر قوانین و مقررات، میزان بارندگی، فرهنگ کاری در یک منطقه و ... که در کشورها و مناطق جغرافیایی گوناگون، در هر رشته کاری و نیز در طول زمان متفاوت هستند. امروزه، بهبود محیط کسب و کار یکی از مهمترین راهبردهای توسعه اقتصادی هر کشور به شمار می‌رود و علاوه بر آن هر چه محیط کسب و کار یک کشور شرایط بهتری داشته باشد، بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی بیشتر و هر چه بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی در جامعه‌ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه نیز بیشتر می‌شود. با این حال بهبود محیط کسب و کار، نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مطلوب است، که دستیابی به این مهم نیازمند وجود فرایندی مستمر برای پایش و سنجش وضعیت محیط کسب و کار هر کشور است.

در همین راستا و در سال ۱۳۹۰، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را تصویب کردند. به موجب ماده ۴ این قانون: اتاق‌ها موظفند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به‌طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در قالب اجرای یک طرح پژوهشی در سال ۱۳۹۴، نسبت به شناسایی و معرفی شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار اقدام نمود و اجرای طرح ملی پایش محیط کسب و کار را در اواخر سال ۱۳۹۵ با همکاری اتاق‌های تعاون و اصناف ایران در دستور کار خود قرار داد.

گزارش حاضر، سی و یکمین گزارش فصلی است که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با رویکرد تلفیق داده‌های پیمایشی با داده‌های آماری بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین^۱ ارائه نموده است. در این گزارش، داده‌های پیمایشی حاصل از ادراک سنجی از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور در بهار ۱۴۰۳، ۲۶۶۶ فعال اقتصادی زیرمجموعه سه اتاق و با استفاده از روش تکمیل پرسشنامه الکترونیکی (CAWI^۲) و همچنین آمارگیری تلفنی با کمک رایانه (CATI^۳) صورت گرفته است و داده‌های آماری نیز از منابع آماری رسمی کشور تهیه و مورد استفاده قرار گرفته‌اند. امید است نتایج این طرح بتواند نقشه راه روشنی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در جهت بهبود محیط کسب و کار کشور فراهم آورد.

شایان ذکر است به دلیل شیوع ویروس کرونا در کشور از اسفند ماه سال ۹۸، شاخص ملی محیط کسب و کار با احتساب اثر کرونا به عنوان یکی از موانع کسب و کار محاسبه شده است و در پاییز ۱۴۰۱، به دلیل کاهش اثرگذاری شاخص مذکور در محیط کسب و کار، از محاسبات حذف شده است.

1. Schein
2. Computer Assisted Web Interviewing
3. Computer Assisted Telephone Interviewing

چکیده نتایج

بر اساس نتایج حاصل از پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۳، ۶/۰۴ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) محاسبه شده که مشابه وضعیت این شاخص در فصل گذشته (زمستان ۱۴۰۲ با میانگین ۶/۰۴) است.

در بهار ۱۴۰۳ فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، به ترتیب سه مؤلفه ۱- غیر قابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات ۲- دشواری تأمین مالی از بانک‌ها ۳- بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی نموده‌اند.

بر اساس یافته‌های این طرح در بهار ۱۴۰۳ استان‌های مرکزی، خوزستان و همدان به ترتیب دارای مساعدترین وضعیت محیط کسب و کار نسبت به سایر استان‌ها ارزیابی شده‌اند.

بر اساس یافته‌های طرح، میانگین ظرفیت فعالیت (واقعی) بنگاه‌های اقتصادی شرکت‌کننده در فصل بهار ۱۴۰۳ معادل ۴۱/۱۹ درصد بوده‌است که نسبت به زمستان ۱۴۰۲ (۴۲/۰۹ درصد) کاهش ۰/۹ درصدی داشته است.

بر اساس نتایج این پایش در بهار ۱۴۰۳، وضعیت محیط کسب و کار در بخش کشاورزی (۶/۰۳) در مقایسه با بخش‌های صنعت (۵/۸۸) و خدمات (۵/۹۶) نامناسب‌تر ارزیابی شده‌است.

در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی برحسب طبقه‌بندی استاندارد ISIC.rev4، رشته فعالیت‌های -آموزش، ۲- حمل و نقل و انبارداری ۳- مالی و بیمه دارای بهترین وضعیت محیط کسب و کار و رشته فعالیت‌های -املاک و مستغلات، ۲- اطلاعات و ارتباطات و ۳- سلامت انسان و مددکاری اجتماعی، بدترین وضعیت محیط کسب و کار را در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور داشته‌اند.

بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۳، عدد ۶/۲۶ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) به‌دست آمده‌است که به صورت جزئی نامناسب‌تر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۴۰۲ با میانگین ۶/۲۲) است. میانگین ارزیابی محیط اقتصادی عدد ۶/۶۰ است که در ارزیابی فصل گذشته عدد ۶/۵۲ حاصل شده‌بود و میانگین ارزیابی محیط نهادی عدد ۵/۹۹ است که در فصل گذشته عدد ۵/۹۷ ارزیابی شده بود. بر این اساس، محیط حقوقی و قانونی با عدد ۵/۶۰ و محیط مالی با عدد ۸/۳۶ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده‌اند. لازم به ذکر است که شاخص شین به دلیل در نظر گرفتن وزن عوامل مختلف در محاسبه، از دقت بیشتری نسبت به شاخص کل کشور برخوردار است.

در ادامه گزارش، روش‌شناسی انجام پایش، جداول و نمودارهای آماری به همراه تحلیل نتایج به طور مبسوط شرح داده شده‌است.

بخش اول: روش‌شناسی گزارش

مطابق با ماده ۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، اتاق‌ها موظف هستند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به‌طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند. مطابق با همین مأموریت، مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های اصناف و تعاون ایران اقدام به برنامه‌ریزی برای جمع‌آوری اطلاعات و محاسبه شاخص ملی محیط کسب و کار ایران بر اساس ۷۰ مؤلفه پیمایشی و آماری کرده است که مولفه‌ها از نتایج اجرای طرح مطالعاتی در همین خصوص به‌دست آمده‌اند. اطلاعات ۲۸ مؤلفه پیمایشی از روش تکمیل پرسشنامه با همکاری فعالان اقتصادی (تعیین شده با روش‌های نمونه‌گیری) به‌دست می‌آید و برای کسب اطلاع در مورد ۴۲ مؤلفه آماری از منابع اطلاعاتی و آمار رسمی کشور که تا زمان انتشار نشریه به‌روزرسانی می‌شوند، استفاده می‌شود و در نهایت، شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار ایران به تفکیک ملی، استان، بخش‌های عمده و رشته فعالیت‌های اقتصادی محاسبه شده‌اند.

معرفی مؤلفه‌های طرح پایش

مطابق مدل ارائه شده برای محاسبه شاخص محیط کسب و کار در ایران، شاخص ملی محیط کسب و کار از طریق انجام محاسبات بر روی ۷۰ نامگر که شامل ۲۸ مؤلفه پیمایشی و ۴۲ مؤلفه آماری که از عوامل مختلف و قابل احصای مؤثر بر اداره واحدهای تولیدی در ایران معرفی شده است، حاصل می‌شود. قابل ذکر است مؤلفه‌های پیمایشی و آماری مورد استفاده در محاسبه فضای کسب و کار کشور به صورت زیر تعریف شده‌اند:

الف: مؤلفه‌های پیمایشی:

۱. نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۲. برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۳. بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۴. بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۵. غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶. رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۷. تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۸. تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۹. وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۱۰. رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات

۱۱. دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۱۲. فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۱۳. ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۱۴. ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۱۵. وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۱۶. ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۱۷. عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۱۸. فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۱۹. دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۲۰. کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۲۱. کمبود تقاضا در بازار
۲۲. کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۲۳. کمبود نیروی کار ماهر
۲۴. محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۲۵. محدودیت دسترسی به آب
۲۶. محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۲۷. فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۲۸. موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

ب. مؤلفه‌های آماری:

محیط نهادی

نماگر ۱. محیط سیاسی (تأثیر عوامل سیاسی - امنیتی بر اداره بنگاه‌ها)

۱-۱. تعداد مطبوعات دارای مجوز و فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲-۱. تعداد سرقت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳-۱. تعداد سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) - (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۲. محیط علمی - آموزشی (مهارت و تحصیلات نیروی انسانی)

۲.۱- دانش آموخته‌های مراکز فنی حرفه‌ای (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲.۲- تعداد دانش آموخته‌های دانشگاهی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲.۳- نرخ باسوادی ۶ ساله و بالاتر

۲.۴- تعداد دانش‌آموزان به ازای هر کلاس

نماگر ۳. محیط فرهنگی (فرهنگ، رضایت‌مندی و فرهیختگی نیروی انسانی)

۳.۱- تعداد صندلی‌های سینما (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۲- تعداد فرهنگ‌سراها و کتابخانه‌های عمومی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۳- تعداد عناوین کتاب‌های منتشر شده در استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۴- تعداد خواسته‌های بازگشت به کار در هیأت‌های تشخیص دعاوی کار نسبت به کل شاغلان استان

نماگر ۴. فناوری و نوآوری

۴.۱- شاخص استانی فناوری اطلاعات

۴.۲- تعداد کاربران اینترنت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۴.۳- تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۵. محیط قانونی و حقوقی (حاکمیت قانون، تضمین‌های حقوق مالکیت و عملکرد دادگستری)

۵.۱- نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی)

۵.۲- امتیاز قضایی و اداری (تخصیصی گزارش‌های عملکرد استانی قوه قضائیه)

۵.۳- میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز)

۵.۴- تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۶. ساختار و عملکرد دولت

۶.۱- تعداد کارمندان دستگاه‌های دولتی و حکومتی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۶.۲- پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عملکرد بودجه عمرانی)

محیط اقتصادی

نماگر ۷. محیط کلان (ثبات اقتصاد کلان، ساختارهای اشتغال)

- ۷.۱- شاخص تورم مصرف کننده
- ۷.۲- شاخص تورم تولیدکننده
- ۷.۳- نرخ مشارکت نیروی انسانی (درصد)
- ۷.۴- نرخ بیکاری (درصد)
- ۷.۵- ارزش صادرات غیرنفتی استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
- ۷.۶- نرخ رشد منطقه‌ای (درصد)

نماگر ۸. محیط مالی (تأمین مالی)

- ۸.۱- سرانه مانده تسهیلات اعطایی

نماگر ۹. محیط جغرافیایی (زیرساخت‌ها، ظرفیت‌های اقلیمی و استانی)

- ۹.۱- متوسط بارندگی سالانه استان (میلی متر)
 - ۹.۲- تعداد هتل‌های ۴ و ۵ ستاره
 - ۹.۳- تعداد تخت بیمارستانی فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
 - ۹.۴- طول راه‌های بین شهری (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع مساحت)
 - ۹.۵- تعداد انبار و سردخانه (به نسبت مساحت استان)
 - ۹.۶- مساحت مراتع خوب (به نسبت مساحت استان)
 - ۹.۷- ضریب نفوذ بیمه (درصد)
 - ۹.۸- فاصله مرکز استان تا بندر تجاری (آبی) و فعال بین‌المللی (کیلومتر)
 - ۹.۹- طول راه آهن به مساحت استان (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع)
 - ۹.۱۰- درصد روستاهای گازرسانی شده از کل روستاهای استان
- نماگر ۱۰. ساختار تولید (انحصار، خوشه‌ها، وابستگی به مواد اولیه)
- ۱۰.۱- تعداد بهره‌برداران کشاورزی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
 - ۱۰.۲- درصد مساحت کشت آبی از کل مساحت زیر کشت

۱۰.۳- تعداد معادن در حال بهره‌برداری (به نسبت مساحت استان)

۱۰.۴- تعداد کارگاه‌های صنعتی فعال (به نسبت مساحت استان)

۱۰.۵- سرانه مساحت پروانه‌های ساختمانی صادره در نقاط شهری

لازم به ذکر است که عناوین برخی مولفه‌های آماری با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط اصلاح و یا جایگزین شده اند

طرح نمونه‌گیری

از آنجا که استخراج، انتشار داده‌ها و ارائه نتایج حاصل، در سطح متغیرها، اپتیمم شده است و برای اینکه محاسبات از مبنای دقیق آماری برخوردار باشد لذا انتخاب نمونه‌ها (فعالان اقتصادی) بر مبنای طرح نمونه‌گیری است که در ذیل به آن اشاره می‌شود.

هدف کلی:

هدف کلی از این طرح، شناخت وضعیت جاری محیط کسب و کار در ایران و تغییرات آن به صورت فصلی و سالانه است. این هدف از طریق موارد زیر به دست می‌آید:

۱. برآورد فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران
۲. برآورد فصلی و سالانه شاخص استانی محیط کسب و کار در ایران
۳. برآورد تغییرات فصلی شاخص محیط کسب و کار در سطح ملی و استانی
۴. برآورد ملی فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران در سطح بخش‌های عمده اقتصادی (خدمات، صنعت و کشاورزی)
۵. برآورد ملی فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران در سطح فعالیت‌های اصلی اقتصادی (ISIC^۴)

جامعه هدف

مجموعه واحدهایی که طبق تعریف شامل اعضای فعال اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، اصناف و تعاون هستند، جامعه هدف طرح را تشکیل می‌دهند. بنابراین اعضای غیرفعال و اعضای که عضو سه اتاق نیستند را پوشش نمی‌دهد.

جامعه آمارگیری

جامعه آمارگیری با حذف اعضای غیر فعال سه اتاق از چارچوب آماری به دست می‌آید.

واحد آماری

واحد آماری، مدیر یک واحد از سه اتاق کشور می‌باشد که در بانک اطلاعاتی سه اتاق ثبت شده است و فعال است.

زمان آماری

زمان آماری برای تکمیل سؤالات پرسشنامه، وضعیت محیط کسب و کار در فصل بهار سال ۱۴۰۳ است.

زمان آمارگیری

زمان آمارگیری خرداد ماه ۱۴۰۳ بوده است.

روش آمارگیری

به صورت نمونه‌گیری برای مؤلفه‌های پیمایشی و جمع‌آوری داده از منابع رسمی برای مؤلفه‌های آماری است.

روش جمع‌آوری اطلاعات

اطلاعات مورد نیاز این طرح به ۲ روش به دست می‌آید. برای مؤلفه‌های پیمایشی به صورت آمارگیری الکترونیکی و تکمیل پرسشنامه از طریق سامانه اینترنتی توسط واحدهای انتخاب شده در طرح نمونه‌گیری است و برای مؤلفه‌های آماری از روش جمع‌آوری داده‌ها از مراجع رسمی کشور است.

سطح ارائه برآورد

برآوردها بر اساس اهداف طرح به صورت ملی و استانی هستند.

پارامتر مورد نظر

پارامترهای مورد نظر شامل میانگین وزنی شاخص محیط کسب کار در ایران است.

چارچوب نمونه‌گیری

چارچوب نمونه‌گیری، اعضای فعال سه اتاق هستند.

واحد نمونه‌گیری

واحد نمونه‌گیری واحدهای فعال سه اتاق هستند.

روش نمونه‌گیری

روش نمونه‌گیری، طبقه‌بندی دو مرحله‌ای شده است که واحد نمونه‌گیری مرحله‌ی اول، استان‌ها و واحد نمونه‌گیری مرحله‌ی دوم، براساس بخش عمده اقتصادی است.

در این طرح، علاوه بر برآورد سطوح، برآورد تغییرات نیز مورد نظر است، از این رو از روش نمونه‌گیری چرخشی استفاده می‌شود. نمونه‌گیری چرخشی با ثابت نگه‌داشتن بخشی از واحدهای نمونه بین دو فصل آمارگیری و تغییر بقیه‌ی واحدها، به بهترین نحو، امکان برآورد سطوح و تغییرات را فراهم می‌کند. انجام بهینه‌ی نمونه‌گیری چرخشی، مستلزم به‌کارگیری نمونه‌ی کلیدی^۵ است. منظور از نمونه‌ی کلیدی، نمونه‌ای است که می‌توان از آن برای تأمین نیازهای چند آمارگیری یا چند دوره از یک آمارگیری، زیرنمونه‌هایی انتخاب کرد. در آمارگیری‌های ادواری، استفاده از نمونه‌ی شاخص ضمن صرفه‌ی اقتصادی، امکان کنترل بهتر عملیات اجرایی و هم‌پوشانی نمونه‌ها در دوره‌های مختلف آمارگیری را فراهم می‌کند.

چارچوب و طراحی نمونه‌ی شاخص

چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی اول در این طرح، استان‌ها براساس سهم از GDP کشور است که واحدهای نمونه‌گیری مرحله‌ی اول را شامل می‌شود.

چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی دوم، فهرستی از نام و نشانی، بخش عمده اقتصادی و نام اتاق فعالان اقتصادی از نمونه‌ی شاخص است. روش ساخت این چارچوب، در اتاق‌ها (بازرگانی، تعاون و اصناف) متفاوت از یکدیگر است.

در اتاق بازرگانی، برای ساخت این چارچوب، پیش از اجرای طرح، فعالان اقتصادی در یک محدوده‌ی جغرافیایی مشخص، با استفاده از آمارگیری تلفنی بهنگام می‌شوند. فعالان اقتصادی جدید معرفی شده در هر سال، بر اساس ثبت کارت بازرگانی جدید در ماه‌های انتهایی سال قبل، انتخاب می‌شوند. در اتاق اصناف و تعاون، چارچوب نمونه‌گیری همانند روش قبل است با این تفاوت که فرآیند بهنگام سازی آن دو سال یکبار است.

الگوی چرخش

با توجه به اهداف طرح، الگوی چرخش انتخابی برای این طرح، یک الگوی ۲-۲-۲ است، یعنی طی دوره‌ی نمونه‌ی کلیدی از هر فعال اقتصادی نمونه، حداکثر چهار بار آمارگیری به عمل می‌آید، به این ترتیب که فعال اقتصادی، دو فصل متوالی در نمونه است، سپس به طور موقت برای دو فصل متوالی از نمونه خارج می‌شود، بعد مجدداً برای دو فصل متوالی به نمونه باز می‌گردد و پس از آن تا انتهای سال‌های مربوط به دوره نمونه کلیدی از نمونه خارج می‌شود. در هر فصل، از چهار گروه چرخش که هر یک از سه گروه فعال اقتصادی (بازرگانی، تعاون و اصناف)، آمارگیری می‌شود:

۱- گروهی که برای اولین بار وارد نمونه شده است،

۲- گروهی که برای دومین بار در نمونه است،

۳- گروهی که پس از دو فصل خروج موقت، مجدداً به نمونه وارد شده است،

۴- گروهی که برای آخرین بار در نمونه است.

به این ترتیب حداکثر میزان تداخل نمونه بین دو فصل متوالی و دو فصل یکسان از دو سال متوالی، ۳۰٪ و بین دو سال متوالی، ۴۰٪ است که می‌تواند اهداف طرح را تأمین کند.

پس از ساخت گروه‌های چرخش، به هر فصل آمارگیری، بر اساس الگوی چرخش، چهار گروه چرخش منتسب می‌شود تا تمام فعالان اقتصادی متعلق به آن‌ها آمارگیری شوند. به این ترتیب در هر فصل آمارگیری به هر چهار گروه یاد شده مراجعه می‌شود.

تعیین تعداد نمونه

با هدف برآورد شاخص ملی، استانی و رشته‌فعالیتی کل کشور در هر فصل، تعداد نمونه با استفاده از رابطه زیر محاسبه شده است:

$$n = \frac{z_{0.975}^2 (1 - r)}{\beta^2 r} \cdot (1 + N_r) \cdot Deff$$

که در آن:

β : خطای نسبی برآورد (کم تر از ۰/۸ درصد)

t : نسبت مفروض شاخص

N_p : نرخ ریزش فعالان اقتصادی نمونه است که برابر با ۰/۳۵ در نظر گرفته شده است.

$Deff$: اثر طرح (برابر ۱/۷)

پس از محاسبه‌ی اندازه‌ی نمونه در سطح ملی، اندازه‌ی نمونه‌ی مورد نیاز در هر استان، با کمک روش تخصیص بینابین و با توجه به ملاحظات اجرایی و کارشناسی، تعیین می‌شود.

روش برآورد

برای دستیابی به برآوردهای مورد نظر، ابتدا باید داده‌های مربوط به هر یک از فعالیت‌های اقتصادی نمونه و اعضای آن‌ها وزن‌دهی شوند. وزن‌دهی در هر فصل بر اساس اعمال وزن پایه، انجام می‌گیرد. وزنی که پس از اعمال این مراحل وزن‌دهی به‌دست می‌آید، تعیین می‌کند که هر فعال اقتصادی در نمونه، نماینده‌ی چند فعال اقتصادی در جامعه است. پس از وزن‌دهی، برآورد تعداد از جمع وزن‌ها، برآورد نرخ از تقسیم برآوردهای تعداد و برآورد تغییرات بین دو دوره‌ی زمانی از اختلاف برآوردهای دو دوره به دست می‌آید. برآوردهای سالانه، با ضرب وزن نهایی در کسر $\frac{1}{4}$ به طور مشابه، محاسبه می‌شود.

در جدول ۱، حروف و اعداد به ترتیب نماد گروه چرخش و نوبت آمارگیری از گروه چرخش است و ساختار تداخل نمونه به صورت:

به این ترتیب حداکثر میزان تداخل نمونه بین دو فصل متوالی و دو فصل یکسان از دو سال متوالی، ۳۰٪ و بین دو سال متوالی، ۴۰٪ است که می‌تواند اهداف طرح را تأمین کند.

میزان مشارکت و تعداد نمونه موثر

میزان مشارکت نمونه‌های منتخب نسبت به کل نمونه‌های در نظر گرفته شده برای هر استان در جدول ۳ قابل مشاهده است. نرخ پاسخگویی در اجرای طرح پایش ملی محیط کسب و کار نیز محاسبه شده است. لازم به ذکر است بر اساس جدول ۲، این تعداد نمونه با احتساب نرخ ریزش (عدم همکاری، عدم پاسخگویی، تغییر فعالیت و ..) ۳۵ درصد در نظر گرفته شده است و تعداد نمونه بهینه برای تعمیم نتایج بر اساس اهداف طرح حدود ۳۵۰۰ نمونه است.

لذا ضمن تأکید بر قابل اطمینان بودن نتایج ملی برآوردهای ارائه شده، نتایج استانی طرح با احتیاط بیشتری باید مورد استفاده و استناد کاربران قرار گیرد.

جدول ۱- الگوی چرخش

سال ۱۴۰۳				سال ۱۴۰۲				سال ۱۴۰۱				
زمستان	پاییز	تابستان	بهار	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Q4	Q
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	R4	R3	R
-	-	-	-	-	-	-	-	-	S4	S3	-	S
-	-	-	-	-	-	-	-	T4	T3	-	-	T
-	-	-	-	-	-	-	U4	U3	-	-	U2	U
-	-	-	-	-	-	V4	V3	-	-	V2	V1	V
-	-	-	-	-	W4	W3	-	-	W2	W1	-	W
-	-	-	-	X4	X3	-	-	X2	X1	-	-	X
-	-	-	Y4	Y3	-	-	Y2	Y1	-	-	-	Y
-	-	Z4	Z3	-	-	Z2	Z1	-	-	-	-	Z
-	AA4	AA3	-	-	AA2	AA1	-	-	-	-	-	AA
AB4	AB3	-	-	AB2	AB1	-	-	-	-	-	-	AB
AC3	-	-	AC2	AC1	-	-	-	-	-	-	-	AC
-	-	AD2	AD1	-	-	-	-	-	-	-	-	AD

جدول ۲- تعداد واحدهای نمونه طرح به تفکیک استان

تعداد واحدهای نمونه	استان	تعداد واحدهای نمونه	استان
۱۹۲	فارس	۲۱۰	آذربایجان شرقی
۷۹	قزوین	۱۰۴	آذربایجان غربی
۶۹	قم	۷۰	اردبیل
۷۱	کردستان	۳۱۷	اصفهان
۱۷۴	کرمان	۱۷۶	البرز
۷۸	کرمانشاه	۵۲	ایلام
۷۴	کهگیلویه و بویراحمد	۱۶۲	بوشهر
۶۶	گلستان	۱۱۷۳	تهران
۱۰۳	گیلان	۵۴	چهارمحال و بختیاری
۸۰	لرستان	۸۶	خراسان جنوبی
۱۷۲	مازندران	۳۴۱	خراسان رضوی
۱۰۱	مرکزی	۵۰	خراسان شمالی
۱۱۰	هرمزگان	۳۷۱	خوزستان
۷۶	همدان	۶۷	زنجان
۱۰۰	یزد	۵۵	سمنان
۴۸۶۲	کل	۷۱	سیستان و بلوچستان

جدول ۳- میزان مشارکت پاسخگویان در طرح به تفکیک استان

نرخ پاسخگویی (درصد)								استان
بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۰	سال ۹۹	سال ۹۸	
۵۰	۵۸	۴۶	۵۹	۶۵	۶۰	۵۸	۵۶	آذربایجان شرقی
۸۹	۸۰	۸۱	۸۱	۶۶	۷۳	۷۰	۶۷	آذربایجان غربی
۹۱	۷۶	۹۲	۸۵	۶۸	۶۸	۷۴	۷۰	اردبیل
۸۱	۷۵	۸۳	۸۴	۷۰	۹۱	۸۲	۵۳	اصفهان
۶۱	۶۷	۹۰	۸۶	۸۱	۶۵	۵۲	۶۴	البرز
۸۳	۶۱	۶۶	۷۰	۶۰	۵۰	۵۹	۵۰	ایلام
۵۷	۶۵	۵۳	۶۱	۵۷	۵۷	۴۳	۵۲	بوشهر
۲۹	۴۲	۳۳	۳۷	۴۲	۳۶	۴۵	۴۹	تهران
۶۹	۵۸	۶۷	۶۵	۶۰	۵۹	۷۶	۶۱	چهارمحال و بختیاری
۳۶	۴۷	۴۲	۴۹	۵۳	۶۵	۶۲	۶۴	خراسان جنوبی
۳۳	۳۳	۴۷	۳۸	۳۴	۵۰	۴۶	۴۷	خراسان رضوی
۵۴	۶۲	۴۹	۶۳	۶۵	۵۴	۵۹	۶۴	خراسان شمالی
۵۸	۴۰	۶۰	۵۵	۴۸	۴۵	۴۷	۴۴	خوزستان
۷۹	۶۸	۷۷	۷۹	۶۴	۷۲	۷۳	۷۲	زنجان
۷۵	۵۶	۶۹	۷۴	۶۳	۷۹	۷۳	۶۷	سمنان
۸۹	۶۳	۶۰	۷۰	۷۲	۴۹	۵۰	۴۱	سیستان و بلوچستان
۵۸	۶۱	۵۶	۵۵	۵۸	۵۷	۵۵	۵۹	فارس
۹۶	۸۵	۷۵	۷۸	۸۰	۵۸	۵۴	۴۶	قزوین
۷۸	۵۷	۴۹	۶۲	۵۸	۷۸	۴۹	۵۳	قم
۶۸	۶۷	۶۵	۷۰	۶۲	۷۰	۶۸	۶۸	کردستان
۳۷	۵۱	۵۹	۵۲	۶۰	۶۴	۵۱	۵۵	کرمان
۵۹	۷۴	۵۹	۷۵	۷۰	۶۸	۶۷	۷۲	کرمانشاه
۳۱	۳۹	۲۸	۳۱	۵۴	۵۰	۵۳	۶۶	کهگیلویه و بویراحمد
۹۱	۵۳	۵۹	۶۶	۶۸	۵۵	۵۹	۶۲	گلستان
۶۶	۶۷	۶۹	۶۸	۶۸	۵۲	۶۰	۵۰	گیلان
۶۰	۹۰	۷۷	۸۵	۵۹	۵۴	۶۴	۵۶	لرستان
۵۱	۵۹	۶۴	۷۳	۶۶	۷۵	۵۷	۶۲	مازندران
۸۷	۸۴	۸۸	۷۱	۷۴	۷۹	۷۸	۶۳	مرکزی
۶۲	۴۵	۵۳	۵۰	۵۶	۴۸	۵۱	۴۵	هرمزگان
۵۴	۴۰	۴۱	۵۲	۵۴	۵۲	۵۱	۵۳	همدان
۹۱	۵۹	۶۵	۶۴	۵۷	۶۰	۵۹	۵۵	یزد
۵۵	۵۵	۵۵	۵۷	۵۷	۵۸	۵۶	۵۴	کل

محاسبه شاخص کل محیط کسب و کار

پس از استخراج داده‌های پیمایشی، ابتدا برای هر مؤلفه، میانگین ارزیابی اعضای اتاق‌های هر استان در هر بخش q_{ij} محاسبه می‌شود. در فرمول زیر q_{ijk} مشارکت‌کننده‌ها (n) هر استان (i) در هر بخش (j) است و اندیس k نشان‌دهنده رای‌دهنده مورد نظر (اعضای اتاق‌های سه‌گانه) است.

$$q_{ij} = \frac{\sum_{k=1}^n q_{ijk}}{n_{ij}}$$

وزن نمونه‌گیری بر اساس استان، بخش عمده اقتصادی و اتاق تعیین می‌شود و در محاسبه میانگین q_{ij} لحاظ می‌شود. برای محاسبه شاخص کل از ترکیب وزنی جزء داده‌های آماری (Hard Data) با نسبت ۲۰٪ و جزء مولفه‌های پیمایشی (Survey Data) با نسبت ۸۰٪ استفاده می‌شود.

نرمال‌سازی و ترکیب داده‌های آماری (Hard Data)

به منظور نرمال کردن داده‌های آماری، ابتدا داده‌های آماری خام را که از مراکز آماری مختلف به تفکیک استان‌ها جمع‌آوری شده است، با تقسیم بر جمعیت استان به صورت نسبی و قابل مقایسه تبدیل می‌شود. سپس بر اساس روش فاصله از مرز^۶ که در اغلب مطالعات بین‌المللی مانند شاخص سهولت انجام کسب و کار بانک جهانی یا شاخص توسعه انسانی سازمان ملل متحد بکار می‌رود - داده‌های آماری نسبی به داده‌های نرمال شده تبدیل می‌شود.

در روش فاصله از مرز، نمره فاصله از مرز، شکاف بین عملکرد یک استان از معیار بهترین عملکرد در میان استان‌ها و در طی زمان به دست می‌آید. محاسبه نمره فاصله از مرز برای هر استان دو گام اصلی دارد.

اولین گام نرمال کردن داده‌های جمع‌آوری شده از هر یک از مولفه‌های دارای بار مثبت مانند نرخ باسوادی در هر استان که با استفاده از یک تبدیل خطی با فرمول زیر با توجه به مقیاس مورد نظر (۱ بهترین عملکرد و ۱۰ بدترین عملکرد) انجام می‌شود:

$$P_{norm} = \left(9 \times \frac{w - P}{w - f} \right) + 1$$

که در فرمول بالا w بزرگترین و f کوچکترین نمره مولفه در میان همه استان‌ها در کل طول دوره محاسبه شاخص است و P نمره نرمال نشده استان و P_{norm} داده نرمال شده یا نمره فاصله از مرز برای هر یک از اجزاء مولفه‌های شاخص است.

برای هر یک از مولفه‌های دارای بار منفی مانند تعداد نسبی سرقت‌ها در هر استان با استفاده از تبدیل خطی با فرمول زیر با توجه به مقیاس مورد نظر (۱ بهترین عملکرد و ۱۰ بدترین عملکرد) انجام می‌شود:

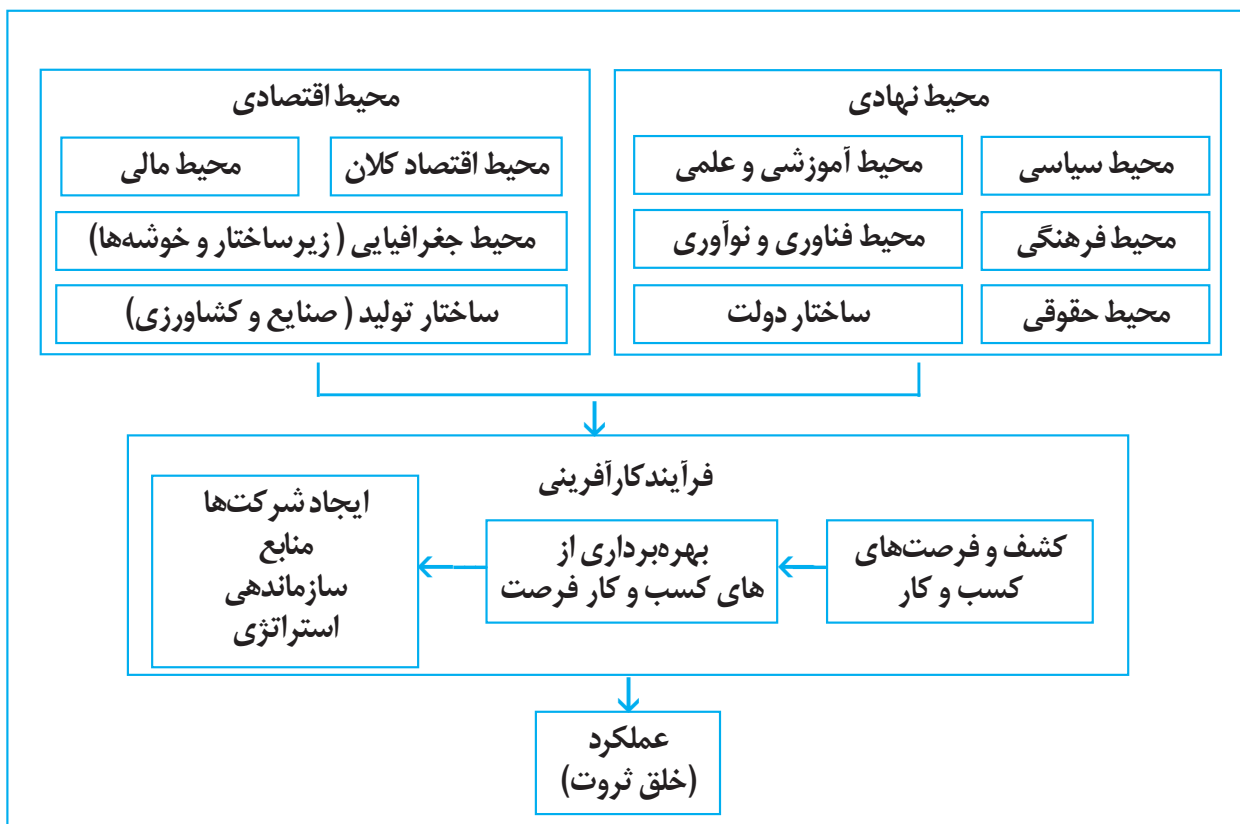
$$P_{norm} = \left((-9) \times \frac{w - P}{w - f} \right) + 10$$

دومین گام، محاسبه میانگین ساده هر یک از نمره‌های فاصله از مرز برای هر یک از بخش داده‌های آماری نماگرها است.

آشنایی با نظریه عمومی کار آفرینی شین

بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین، می‌توان دو مجموعه عوامل محیطی معین را به محیط اقتصادی و محیط نهادی تفکیک کرد. عوامل محیط اقتصادی شامل محیط اقتصاد کلان، محیط مالی، ساختار تولید و محیط جغرافیایی و عوامل محیط نهادی شامل محیط سیاسی، محیط حقوقی، محیط فرهنگی و محیط آموزشی و علمی، محیط فناوری و نوآوری و ساختار دولت می‌شود. این دو مجموعه عوامل بر کسب و کارهای موجود و بر فرآیند کار آفرینی که در واقع نقطه آغازین کسب و کار است، اثر می‌گذارد. هر چه محیط کسب و کار (محیط نهادی و اقتصادی) شرایط بهتری داشته باشد، بهره‌برداری از فرصت‌های کار آفرینی بیشتر است و هر چه بهره‌برداری از فرصت‌های کار آفرینی در جامعه‌ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه بیشتر می‌شود.

شکل ۱. مدل مفهومی بسط یافته محیط کسب و کار بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین

بخش دوم: جداول آماری، نمودارها و تحلیل آماری

شاخص کل محیط کسب و کار

جدول ۴ - شاخص کل محیط کسب و کار

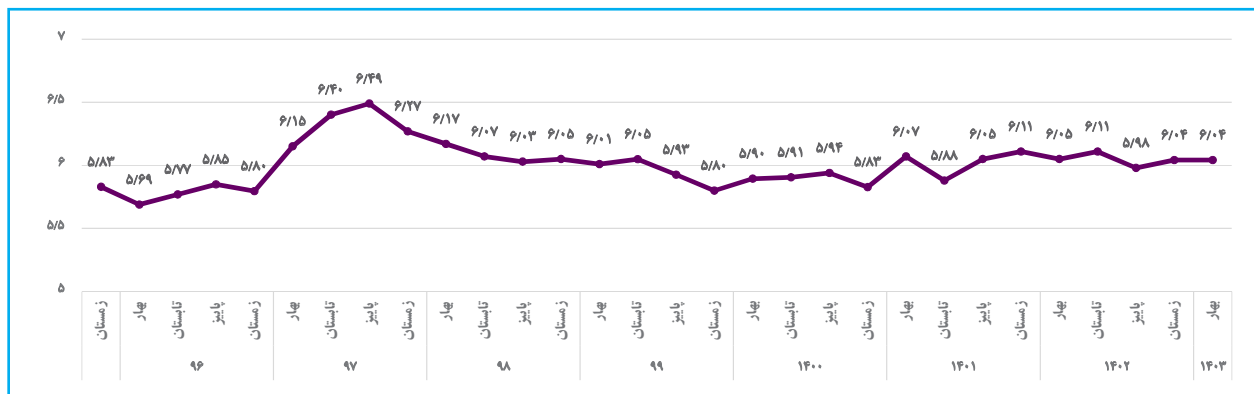
درصد تغییرات فصل بهار نسبت به *		بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۰	سال ۹۹	سال ۹۸
فصل مشابه سال گذشته	فصل گذشته								
-۰/۲۲	۰/۱۰۰	۶/۰۴	۶/۰۴	۶/۰۵	۶/۰۵	۶/۰۳	۵/۸۹	۵/۹۵	۶/۰۸

*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

نتایج پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۳ عدد ۶/۰۴ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) را به عنوان شاخص کل نشان می دهد که مشابه فصل قبل این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۴۰۲ با میانگین ۶/۰۴) است.

این ارزیابی بیانگر آن است که از نظر فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، وضعیت برخی مؤلفه های مؤثر بر محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۳ مشابه فصل قبل شده است. لازم به ذکر است که این شاخص از طریق ادغام اطلاعات حاصل از مولفه های پیمایشی (۲۸ مؤلفه) و داده های مؤلفه های آماری (۴۲ مؤلفه) به نسبت ۸۰ و ۲۰ محاسبه شده است.

نمودار ۱ - روند شاخص کل محیط کسب و کار

شاخص بخشی محیط کسب و کار

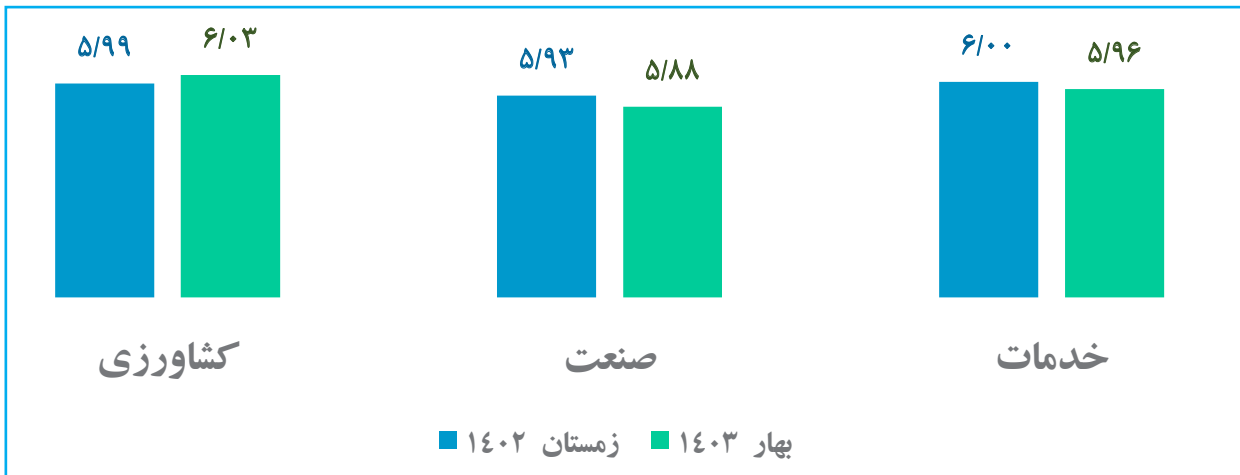
جدول ۵- شاخص محیط کسب و کار بر حسب بخش‌های عمده اقتصادی

درصد تغییرات فصل بهار نسبت به*		بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۲	بخش
فصل مشابه سال گذشته	فصل گذشته				
۰/۸۳	۰/۶۸	۶/۰۳	۵/۹۹	۵/۹۸	کشاورزی
-۱/۰۷	-۰/۸۵	۵/۸۸	۵/۹۳	۵/۹۵	صنعت
-۱/۵۷	-۰/۵۹	۵/۹۶	۶/۰۰	۶/۰۶	خدمات

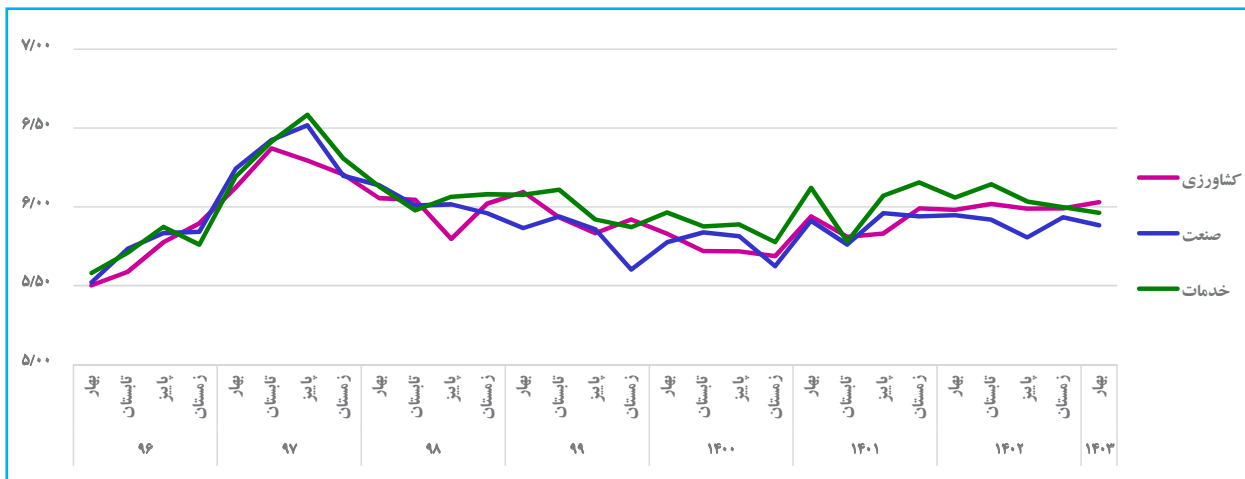
*: منفی بودن درصد تغییرات به معنای بهتر شدن وضعیت نسبت به دوره گذشته است.

با توجه به تقسیم رشته فعالیت‌ها در سه بخش عمده کشاورزی، صنعت و خدمات، فعالان اقتصادی سراسر کشور در بهار ۱۴۰۳، وضعیت محیط کسب و کار بخش صنعت و بخش کشاورزی را به ترتیب، مساعدترین و نامساعدترین محیط کسب و کار ارزیابی نموده‌اند.

نمودار ۲- شاخص بخشی محیط کسب و کار

نمودار ۳- شاخص بخشی محیط کسب و کار

جدول ۶ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سه بخش عمده اقتصادی - بهار ۱۴۰۳

عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)	کل		کشاورزی		صنعت		خدمات		
	زمنستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۳	درصد تغییرات	زمنستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۳	درصد تغییرات	زمنستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۳	درصد تغییرات
	۵/۹۷	۵/۹۴	-۰/۶۱	۵/۹۹	۶/۰۳	۰/۶۸	۵/۹۳	۵/۸۸	۵/۹۶
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۳/۹۱	۴/۱۲	۵/۵۱	۳/۷۷	۴/۰۱	۶/۳۴	۳/۶۴	۴/۰۷	۴/۱۷
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	۶/۱۶	۶/۲۵	۱/۴۴	۶/۳۰	۶/۵۰	۳/۲۱	۶/۲۲	۶/۳۶	۶/۱۵
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۳۵	۵/۳۹	۰/۷۸	۵/۴۷	۵/۶۷	۳/۶۸	۵/۲۶	۵/۲۸	۵/۴۳
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۲۶	۷/۲۹	۰/۴۱	۷/۵۰	۷/۳۵	-۱/۹۶	۷/۳۰	۷/۴۸	۷/۱۵
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۲۳	۷/۹۵	-۳/۳۷	۸/۳۴	۸/۱۶	-۲/۲۷	۸/۳۲	۷/۹۹	۷/۹۰
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۱۵	۶/۱۸	۰/۵۵	۶/۱۲	۶/۳۲	۳/۳۶	۶/۱۵	۶/۳۳	۶/۰۶
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی	۵/۲۳	۵/۱۲	-۲/۰۷	۴/۹۰	۵/۱۳	۴/۶۲	۵/۰۷	۵/۰۴	۵/۱۸
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۵۰	۶/۴۷	-۰/۵۹	۶/۲۹	۶/۶۴	۵/۵۴	۶/۴۲	۶/۳۶	۶/۵۱
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۳۴	۶/۳۶	۰/۳۱	۶/۱۸	۶/۵۰	۵/۲۱	۶/۲۷	۶/۱۳	۶/۴۸
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۸۲	۶/۸۶	۰/۴۶	۶/۶۹	۶/۶۸	-۰/۱۶	۶/۷۰	۶/۶۱	۷/۰۳
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	۷/۸۴	۷/۸۰	-۰/۴۷	۸/۲۹	۸/۱۳	-۱/۸۹	۷/۷۴	۷/۷۰	۷/۸۰
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۳۱	۶/۱۹	-۱/۸۶	۶/۶۱	۶/۲۹	-۴/۸۳	۶/۲۰	۶/۱۲	۶/۲۲
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۵/۶۷	۵/۵۸	-۱/۶۴	۵/۷۶	۵/۶۴	-۲/۰۹	۵/۴۵	۵/۴۱	۵/۶۸
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۳۷	۶/۳۰	-۱/۱۵	۶/۳۳	۶/۳۷	۰/۶۲	۶/۲۷	۶/۲۷	۶/۳۰
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۶/۵۶	۶/۴۱	-۲/۲۵	۶/۴۱	۶/۲۳	-۲/۷۸	۶/۳۸	۶/۱۳	۶/۶۲
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۳۲	۵/۰۹	-۴/۲۲	۵/۴۵	۵/۲۵	-۳/۷۲	۵/۰۷	۴/۸۵	۵/۲۳
عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	۶/۰۴	۵/۹۲	-۲/۰۲	۵/۵۹	۵/۶۶	۱/۲۴	۵/۹۰	۵/۵۹	۶/۱۴
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۳۹	۵/۳۰	-۱/۷۵	۵/۵۶	۵/۴۲	-۲/۴۶	۵/۲۲	۵/۱۱	۵/۴۱
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۶۰	۶/۴۸	-۱/۸۴	۶/۸۴	۶/۹۰	۰/۹۰	۶/۵۷	۶/۲۶	۶/۵۶
کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۶/۰۶	۶/۰۹	۰/۳۶	۵/۷۹	۵/۹۲	۲/۲۵	۶/۰۷	۶/۱۶	۶/۰۶
کمبود تقاضا در بازار	۵/۴۷	۵/۳۴	-۲/۲۸	۵/۰۷	۵/۱۸	۲/۳۳	۵/۳۰	۵/۱۴	۵/۵۰
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۸۳	۵/۶۷	-۲/۷۲	۵/۷۹	۶/۰۸	۵/۰۹	۵/۸۸	۵/۶۱	۵/۶۵
کمبود نیروی کار ماهر	۵/۹۴	۶/۰۱	۱/۰۸	۵/۷۵	۵/۶۶	-۱/۵۹	۶/۱۸	۶/۳۱	۵/۸۵
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۵/۲۸	۵/۲۱	-۱/۳۱	۵/۱۰	۴/۹۹	-۲/۱۵	۵/۰۲	۴/۹۹	۵/۳۷
محدودیت دسترسی به آب	۳/۷۹	۳/۹۴	۳/۹۳	۴/۳۸	۴/۶۴	۵/۹۶	۳/۹۴	۴/۲۰	۳/۶۵
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)	۴/۱۱	۴/۵۲	۱۰/۱۷	۴/۳۷	۴/۹۰	۱۲/۱۱	۴/۴۱	۴/۹۶	۴/۱۵
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۴۸	۶/۳۳	-۲/۳۴	۶/۳۷	۶/۲۷	-۱/۵۱	۶/۲۶	۶/۱۹	۶/۴۳
موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۳۷	۶/۲۷	-۱/۶۲	۶/۶۶	۶/۲۹	-۵/۵۲	۶/۳۴	۶/۳۱	۶/۲۴

با بررسی اطلاعات جدول ۶ مشاهده می شود که، در هر سه بخش عمده اقتصادی غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات نامساعدترین و در بخش خدمات محدودیت دسترسی به آب و در بخش های صنعت و کشاورزی نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول مساعدترین مولفه (مانع) در ۲۸ مؤلفه پیمایشی پرسش شده از فعالان اقتصادی مشارکت کننده در طرح ارزیابی شده اند.

علاوه بر این، مهمترین موانع کسب و کار بیان شده توسط فعالان اقتصادی هریک از سه بخش عمده اقتصادی در قالب جدول ۷ نشان داده شده است.

جدول ۷ - مهم ترین موانع کسب و کار بیان شده توسط فعالان اقتصادی به تفکیک بخش های عمده اقتصادی

الویت	مجموعه					
	۱	۲	۳	۴	۵	
کل	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
	بهار ۱۴۰۳	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
کشاورزی	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
	بهار ۱۴۰۳	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
صنعت	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
	بهار ۱۴۰۳	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
خدمات	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
	بهار ۱۴۰۳	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار

همان طور که در جدول ۷ مشاهده می شود اولویت اول در هر سه بخش صنعت، خدمات و کشاورزی غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، اولویت دوم در هر سه بخش صنعت، خدمات و کشاورزی دشواری تأمین مالی از بانکها و اولویت سوم در هر سه بخش بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار و به عنوان مهمترین مشکلات کسب و کار توسط فعالان اقتصادی بیان شده است.

شاخص استانی محیط کسب و کار

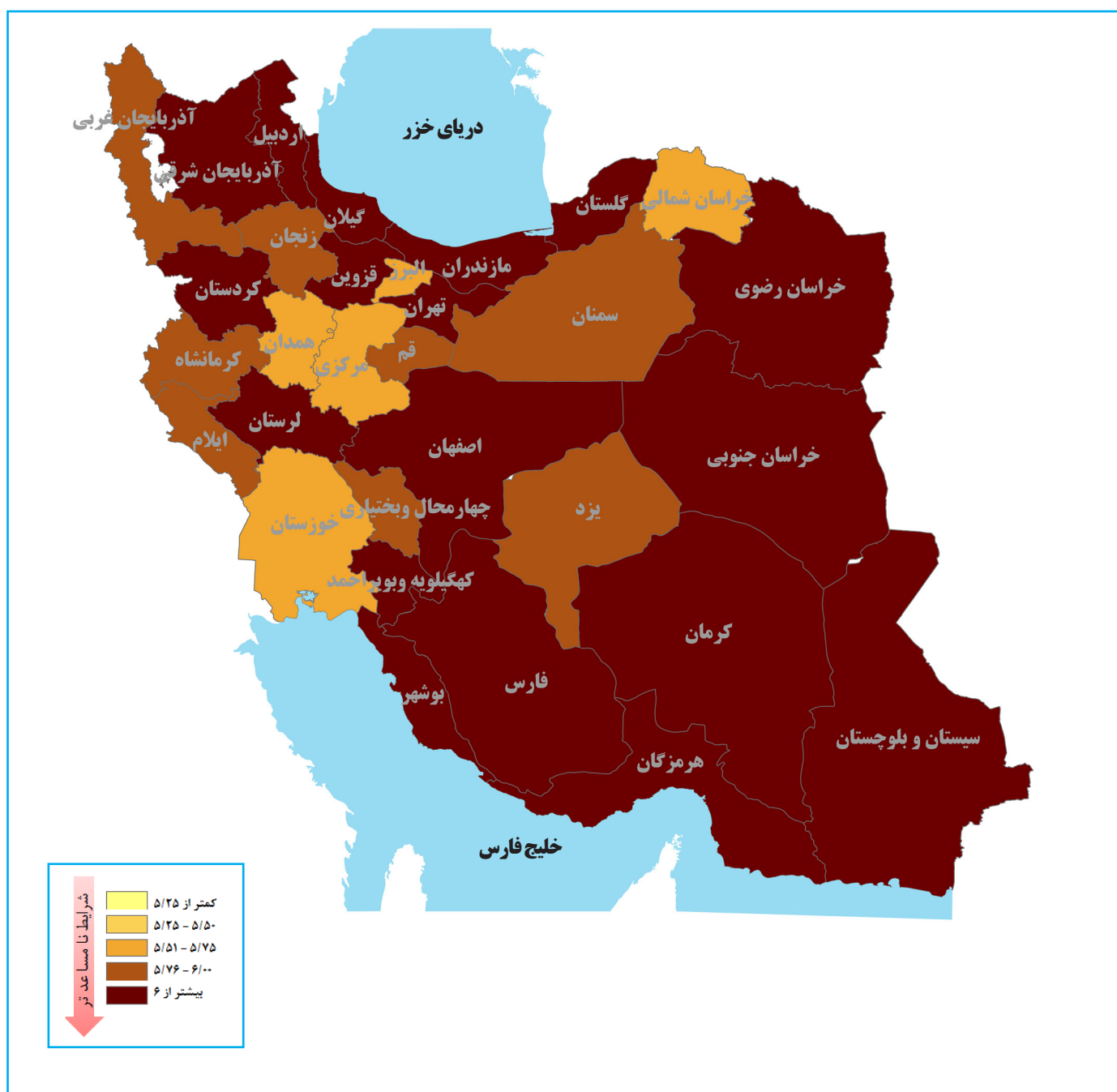
جدول ۸ - شاخص استانی محیط کسب و کار

درصد تغییرات فصل بهار نسبت به * فصل مشابه سال گذشته		بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۰	سال ۹۹	سال ۹۸	استان
۰/۵۰	۱/۷۰	۶/۰۴	۵/۹۴	۶/۰۱	۵/۹۷	۵/۷۹	۵/۶۶	۵/۵۴	۶/۰۱	آذربایجان شرقی
-۰/۱۹	۱/۸۶	۵/۸۷	۵/۷۶	۵/۸۸	۵/۸۷	۵/۶۰	۵/۴۰	۵/۳۳	۵/۳۰	آذربایجان غربی
-۰/۵۲	۱/۶۹	۶/۲۲	۶/۱۱	۶/۲۵	۶/۱۸	۶/۲۸	۶/۰۹	۶/۰۳	۵/۹۳	اردبیل
۴/۷۹	۱/۱۸	۶/۱۷	۶/۰۹	۵/۸۸	۵/۹۳	۵/۸۲	۵/۷۷	۶/۰۵	۶/۱۷	اصفهان
-۵/۵۴	-۳/۹۱	۵/۷۴	۵/۹۷	۶/۰۷	۶/۰۷	۶/۲۳	۵/۹۴	۶/۰۰	۶/۲۴	البرز
-۲/۲۹	-۰/۵۸	۵/۹۲	۵/۹۵	۶/۰۶	۵/۹۵	۵/۹۰	۵/۷۳	۵/۸۳	۶/۰۴	ایلام
-۳/۰۷	-۱/۳۲	۶/۰۶	۶/۱۴	۶/۲۵	۶/۱۹	۶/۳۹	۶/۰۳	۶/۰۴	۶/۱۸	بوشهر
۱/۴۸	۱/۵۴	۶/۲۱	۶/۱۲	۶/۱۲	۶/۱۷	۶/۱۲	۶/۲۴	۶/۱۵	۶/۱۹	تهران
-۶/۶۰	-۴/۷۳	۵/۸۲	۶/۱۱	۶/۲۳	۶/۱۹	۶/۱۰	۶/۱۶	۶/۲۱	۶/۳۵	چهارمحال و بختیاری
-۰/۰۲	۲/۷۱	۶/۱۲	۵/۹۶	۶/۱۲	۵/۹۸	۵/۷۹	۵/۸۹	۵/۷۷	۵/۸۳	خراسان جنوبی
-۱/۸۴	-۱/۶۸	۶/۱۲	۶/۲۲	۶/۲۳	۶/۲۱	۶/۰۴	۵/۶۱	۵/۹۰	۶/۰۲	خراسان رضوی
-۶/۰۳	-۳/۷۰	۵/۷۵	۵/۹۷	۶/۱۱	۶/۰۵	۵/۹۸	۵/۹۴	۶/۰۶	۶/۲۴	خراسان شمالی
-۴/۵۱	-۱/۲۰	۵/۶۸	۵/۷۴	۵/۹۴	۵/۷۳	۵/۹۵	۶/۰۱	۶/۰۷	۶/۰۹	خوزستان
-۰/۶۵	-۱/۱۷	۵/۷۸	۵/۸۴	۵/۸۱	۵/۷۷	۵/۸۴	۵/۵۶	۵/۳۴	۵/۵۶	زنجان
-۲/۳۱	-۰/۳۳	۵/۸۳	۵/۸۵	۵/۹۶	۵/۸۳	۵/۷۴	۵/۳۲	۵/۲۲	۵/۷۲	سمنان
-۳/۱۲	-۱/۶۲	۶/۰۶	۶/۱۶	۶/۲۶	۶/۳۹	۶/۲۵	۶/۲۹	۶/۲۳	۶/۳۷	سیستان و بلوچستان
۸/۸۲	۲/۷۹	۶/۴۱	۶/۲۳	۵/۸۹	۶/۰۸	۵/۷۲	۵/۶۰	۵/۸۰	۵/۹۲	فارس
۲/۲۷	۱/۱۲	۶/۰۴	۵/۹۷	۵/۹۰	۵/۹۹	۵/۷۳	۵/۸۸	۵/۹۰	۵/۹۳	قزوین
-۰/۶۶	۵/۴۰	۵/۸۵	۵/۵۵	۵/۸۹	۵/۵۷	۶/۲۱	۶/۱۶	۵/۹۹	۶/۰۴	قم
-۸/۸۵	-۰/۳۴	۶/۲۴	۶/۲۶	۶/۸۵	۶/۳۵	۶/۳۸	۶/۳۲	۶/۲۹	۶/۲۶	کردستان
-۰/۱۶	۲/۴۵	۶/۰۲	۵/۸۸	۶/۰۳	۵/۹۱	۶/۳۳	۶/۳۶	۶/۲۴	۶/۰۴	کرمان
-۳/۰۱	-۱/۶۸	۵/۷۹	۵/۸۹	۵/۹۷	۵/۹۸	۵/۹۹	۶/۱۷	۶/۱۱	۶/۱۷	کرمانشاه
۱/۷۰	-۰/۵۳	۶/۰۷	۶/۱۰	۵/۹۷	۵/۹۶	۵/۸۵	۵/۸۶	۵/۹۷	۵/۹۸	کهگیلویه و بویراحمد
۰/۷۹	-۰/۰۴	۶/۱۰	۶/۱۰	۶/۰۵	۵/۹۷	۶/۲۵	۶/۱۹	۶/۰۵	۶/۱۱	گلستان
-۱/۲۱	-۰/۱۱	۶/۱۱	۶/۱۲	۶/۱۸	۶/۱۷	۶/۱۱	۵/۷۰	۵/۶۴	۵/۵۶	گیلان
۰/۵۴	۰/۵۰	۶/۰۲	۵/۹۹	۵/۹۹	۶/۰۹	۶/۰۷	۵/۹۴	۵/۹۴	۶/۱۳	لرستان
۱/۲۶	۱/۵۰	۶/۱۱	۶/۰۱	۶/۰۳	۶/۰۱	۵/۹۲	۵/۷۶	۵/۸۶	۵/۷۱	مازندران
۷/۶۵	۲/۶۹	۵/۵۷	۵/۴۲	۵/۱۷	۵/۵۵	۵/۴۵	۵/۱۵	۵/۳۸	۵/۶۵	مرکزی
۴/۴۰	۰/۹۴	۶/۳۴	۶/۲۸	۶/۰۷	۶/۲۹	۶/۲۲	۵/۹۴	۶/۰۸	۶/۱۰	هرمزگان
-۴/۴۰	-۳/۸۹	۵/۷۳	۵/۹۶	۵/۹۹	۵/۹۵	۵/۹۴	۵/۸۵	۵/۸۹	۶/۰۶	همدان
-۱/۵۲	-۰/۸۰	۵/۹۰	۵/۹۵	۵/۹۹	۵/۹۹	۵/۸۵	۵/۶۵	۵/۶۴	۵/۷۲	یزد

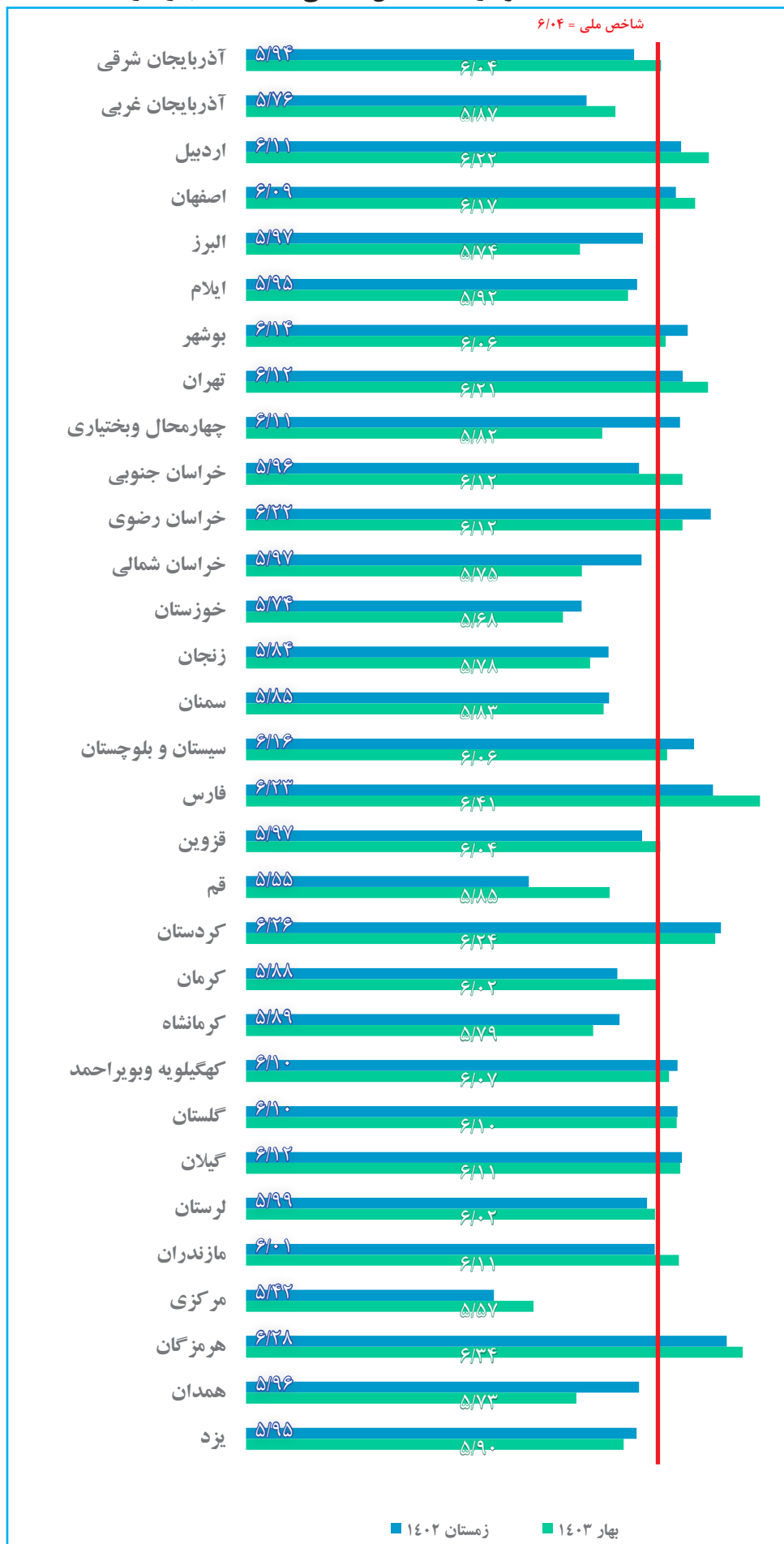
* مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

طبق جدول ۸، نتایج ارزیابی طرح پایش در بهار ۱۴۰۳ نشان می‌دهد که از منظر وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار استان‌های مرکزی، خوزستان و همدان دارای محیط کسب و کار مساعدتری نسبت به سایر استان‌ها بوده‌اند. قابل ذکر است که عدد شاخص برای حدود ۵۴ درصد استان‌های کشور از عدد شاخص ملی فضای کسب و کار کمتر بوده است که در نمودار ۴ قابل مشاهده است. همچنین اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب و کار در بهترین و بدترین استان حداکثر معادل ۰/۸۴ واحد است که نشانگر عدم وجود تفاوت قابل توجه در وضعیت عدد شاخص استان‌ها نسبت به یکدیگر است.

شکل ۲ - نقشه موضوعی شاخص استانی محیط کسب و کار

نمودار ۴- شاخص استانی محیط کسب و کار

شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

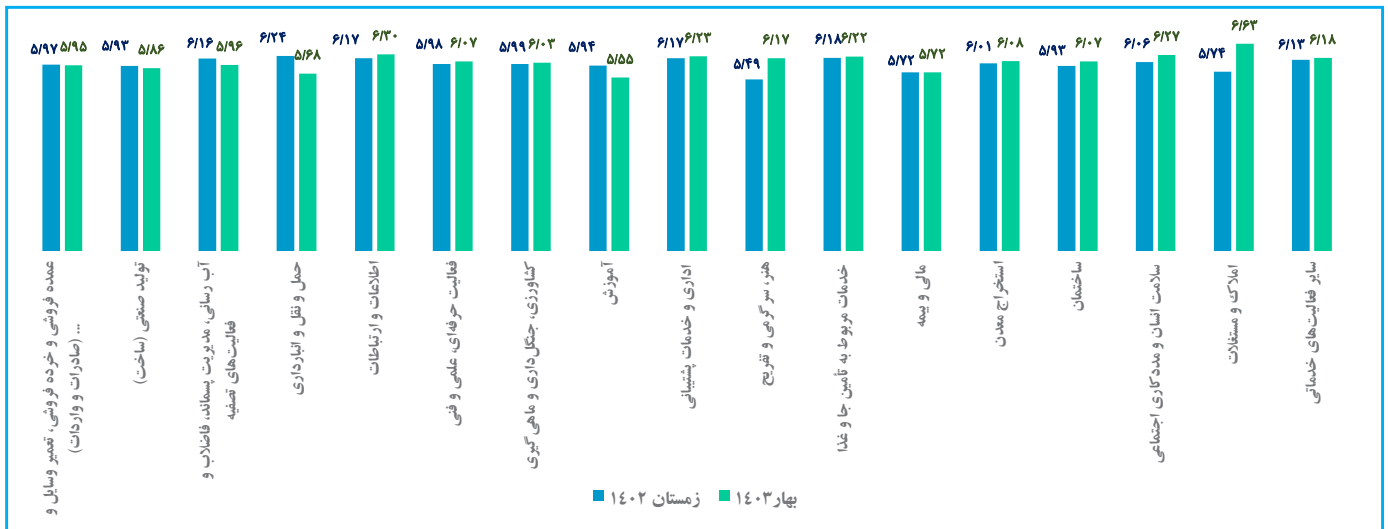
جدول ۱۰ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

رشته فعالیت	زمستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۳	درصد تغییرات *
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)	۵/۹۷	۵/۹۵	-۰/۴۴
تولید صنعتی (ساخت)	۵/۹۳	۵/۸۶	-۱/۱۶
آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۶/۱۶	۵/۹۶	-۳/۲۸
حمل و نقل و انبارداری	۶/۲۴	۵/۶۸	-۹/۰۰
اطلاعات و ارتباطات	۶/۱۷	۶/۳۰	۲/۰۰
فعالیت حرفه ای، علمی و فنی	۵/۹۸	۶/۰۷	۱/۵۰
کشاورزی، جنگل داری و ماهی گیری	۵/۹۹	۶/۰۳	۰/۶۸
آموزش	۵/۹۴	۵/۵۵	-۶/۵۳
اداری و خدمات پشتیبانی	۶/۱۷	۶/۲۳	۰/۹۲
هنر، سرگرمی و تفریح	۵/۴۹	۶/۱۷	۱۲/۳۷
خدمات مربوط به تأمین جا و غذا	۶/۱۸	۶/۲۲	۰/۶۷
مالی و بیمه	۵/۷۲	۵/۷۲	۰/۰۱
استخراج معدن	۶/۰۱	۶/۰۸	۱/۱۴
ساختمان	۵/۹۳	۶/۰۷	۲/۴۰
سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۶/۰۶	۶/۲۷	۳/۶۳
املاک و مستغلات	۵/۷۴	۶/۶۳	۱۵/۶۱
سایر فعالیت های خدماتی	۶/۱۳	۶/۱۸	۰/۸۳

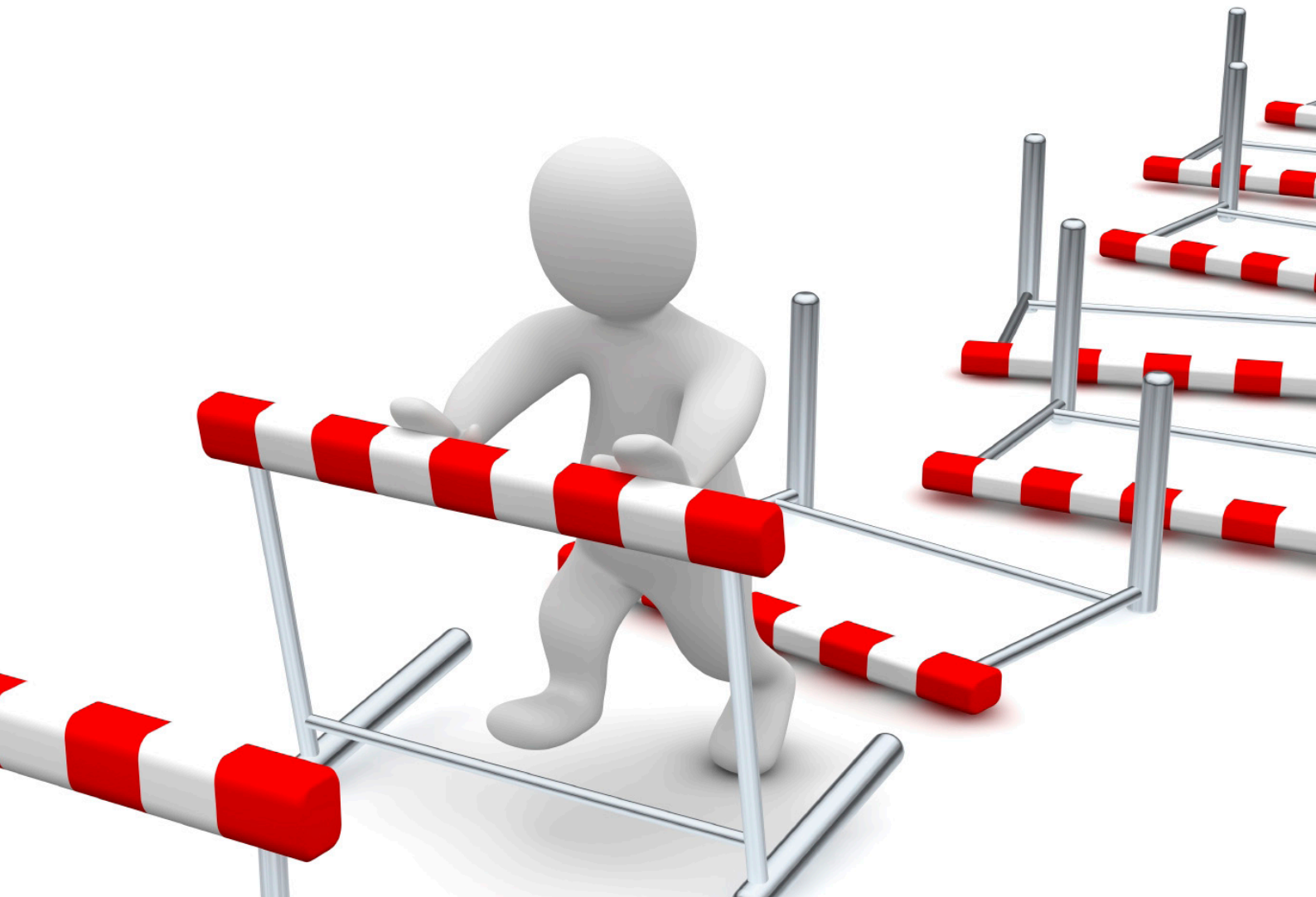
*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

با توجه به جدول ۱۰، در بهار ۱۴۰۳، رشته فعالیت های: ۱- املاک و مستغلات، ۲- اطلاعات و ارتباطات و ۳- سلامت انسان و مددکاری اجتماعی به ترتیب دارای نامساعدترین محیط کسب و کار و رشته فعالیت های ۱-آموزش، ۲- حمل و نقل و انبارداری و ۳- مالی و بیمه به ترتیب مساعدترین محیط برای کسب و کار نسبت به سایر رشته فعالیت های اقتصادی ارزیابی شده اند. لازم به ذکر است که از ۲۱ رشته فعالیت عمده اقتصادی، ۴ رشته فعالیت به دلیل قرارگرفتن در بخش عمومی و خانواری از چارچوب آمارگیری طرح حذف شده اند. منظور از سایر فعالیت های خدماتی، فعالیت های سازمان های دارای عضو، تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی و سایر فعالیت های خدماتی شخصی است.

نمودار ۵ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

در جدول ۱۱ مولفه‌های پیمایشی به تفکیک رشته فعالیت‌های اقتصادی قابل مشاهده است. با استفاده از این جدول می‌توان تحلیل‌های مختلف در مورد وضعیت هر یک از مولفه‌ها در رشته فعالیت‌های اقتصادی ارائه نمود.

جدول ۱۱ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و رشته فعالیت اقتصادی - بهار ۱۴۰۳

شاخص فعالیت‌های خدماتی	املاک و مستغلات	سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	ساختمان	استخراج معدن	مالی و بیمه	خدمات مربوط به تأمین جا و غذا	هنر، سرگرمی و تفریح	اداری و خدمات پشتیبانی	آموزش	کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری	فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی	اطلاعات و ارتباطات	حمل و نقل و انبارداری	آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	تولید صنعتی (ساخت)	عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)	رشته فعالیت	مؤلفه
۳/۹۲	۶/۵۶	۳/۸۵	۴/۲۶	۴/۹۲	۴/۰۶	۴/۰۶	۴/۲۴	۵/۰۰	۳/۹۶	۴/۰۱	۳/۹۶	۴/۹۵	۴/۱۴	۲/۶۹	۴/۰۵	۴/۱۴	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	
۵/۵۹	۸/۰۰	۵/۴۳	۶/۶۲	۶/۴۳	۷/۰۸	۵/۸۹	۵/۰۰	۶/۴۷	۵/۴۵	۶/۵۰	۶/۷۶	۶/۶۱	۵/۶۵	۶/۶۲	۶/۳۳	۶/۱۶	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	
۵/۷۹	۶/۳۰	۵/۷۲	۵/۹۶	۶/۵۴	۳/۷۵	۶/۴۷	۵/۱۱	۵/۷۴	۴/۰۴	۵/۶۷	۵/۸۸	۵/۶۹	۵/۱۱	۶/۵۴	۵/۱۵	۵/۴۴	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	
۷/۷۱	۷/۰۰	۷/۷۳	۷/۴۳	۷/۶۴	۷/۶۱	۷/۰۵	۶/۷۴	۷/۷۱	۶/۲۲	۷/۳۵	۷/۱۳	۷/۴۲	۶/۷۱	۶/۴۶	۷/۵۰	۷/۱۶	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و روبه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	
۸/۵۵	۷/۸۹	۸/۱۸	۸/۲۲	۶/۹۷	۷/۷۹	۸/۱۱	۸/۴۷	۸/۱۱	۷/۶۴	۸/۱۶	۷/۶۹	۸/۰۷	۷/۴۵	۷/۰۰	۸/۰۲	۷/۹۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	
۶/۰۷	۶/۸۶	۵/۷۸	۶/۳۵	۶/۳۶	۶/۳۳	۶/۱۰	۶/۷۴	۶/۴۵	۵/۹۶	۶/۳۲	۶/۷۴	۷/۴۱	۵/۱۳	۵/۳۸	۶/۳۴	۶/۰۱	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	
۵/۵۵	۴/۶۰	۶/۳۵	۵/۰۲	۴/۹۵	۴/۰۰	۴/۷۹	۶/۴۷	۴/۷۷	۴/۳۸	۵/۱۳	۵/۲۲	۵/۹۲	۵/۶۲	۵/۹۰	۵/۰۳	۵/۱۱	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی	
۷/۴۱	۷/۵۰	۶/۸۲	۶/۵۱	۶/۰۸	۶/۰۸	۷/۸۸	۷/۵۳	۶/۵۰	۵/۴۵	۶/۶۴	۶/۵۶	۶/۶۳	۵/۸۱	۵/۳۸	۶/۳۷	۶/۵۱	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	
۶/۲۱	۶/۳۳	۷/۴۲	۶/۶۳	۶/۷۸	۶/۹۴	۷/۳۹	۶/۶۷	۶/۳۵	۶/۲۸	۶/۵۰	۶/۷۶	۶/۸۱	۵/۸۵	۵/۶۴	۶/۰۷	۶/۴۷	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	
۶/۵۸	۷/۱۰	۶/۶۷	۶/۹۵	۶/۸۶	۷/۷۱	۷/۱۴	۶/۷۵	۷/۵۷	۶/۶۸	۶/۶۸	۶/۹۷	۷/۰۵	۷/۱۴	۷/۵۰	۶/۵۶	۷/۰۴	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	
۸/۱۴	۸/۸۹	۸/۲۵	۷/۵۱	۷/۷۳	۷/۳۸	۸/۱۵	۸/۳۷	۸/۰۰	۸/۰۴	۸/۱۳	۷/۹۳	۷/۸۰	۷/۳۰	۸/۰۰	۷/۷۶	۷/۸۰	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	
۶/۰۹	۷/۵۶	۶/۱۷	۶/۳۲	۶/۲۵	۵/۴۷	۶/۹۳	۵/۳۳	۷/۰۰	۶/۷۷	۶/۲۹	۶/۰۵	۶/۴۸	۵/۶۵	۵/۰۹	۶/۱۱	۶/۲۵	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	
۵/۷۳	۶/۰۰	۵/۶۳	۶/۰۶	۶/۷۳	۵/۵۷	۷/۰۶	۵/۸۵	۶/۱۱	۶/۱۰	۵/۶۴	۵/۷۰	۵/۳۹	۶/۰۵	۵/۵۰	۵/۳۱	۵/۶۱	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	
۶/۲۳	۶/۶۷	۶/۲۵	۶/۷۲	۶/۳۹	۶/۳۶	۶/۵۷	۵/۶۴	۵/۷۱	۵/۰۵	۶/۳۷	۶/۳۸	۶/۴۱	۶/۴۳	۶/۳۳	۶/۲۲	۶/۳۱	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	
۶/۳۱	۶/۳۰	۷/۵۷	۶/۷۵	۶/۴۶	۷/۱۴	۶/۹۲	۶/۷۱	۷/۲۸	۶/۸۸	۶/۲۳	۶/۶۶	۷/۰۵	۶/۲۱	۴/۷۵	۶/۰۹	۶/۵۹	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار	
۵/۵۷	۵/۷۱	۶/۲۸	۵/۵۹	۵/۸۸	۴/۷۱	۶/۲۷	۴/۷۶	۵/۳۵	۶/۲۹	۵/۳۵	۵/۴۵	۵/۷۸	۴/۷۲	۶/۱۸	۴/۷۳	۵/۱۷	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	
۶/۶۲	۷/۰۰	۶/۵۸	۶/۲۴	۶/۰۵	۴/۶۴	۷/۶۹	۶/۸۶	۵/۱۹	۶/۳۰	۵/۶۶	۵/۷۳	۶/۰۶	۵/۷۳	۵/۱۰	۵/۵۳	۶/۱۷	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	
۶/۶۵	۷/۱۷	۵/۷۹	۴/۹۳	۵/۶۴	۵/۰۰	۶/۶۴	۶/۰۷	۵/۱۵	۵/۴۳	۵/۴۲	۵/۴۱	۵/۲۰	۴/۸۰	۴/۹۱	۵/۱۲	۵/۳۹	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	
۷/۰۸	۸/۴۳	۷/۳۵	۶/۹۲	۶/۸۵	۷/۶۲	۶/۴۴	۵/۹۴	۷/۲۱	۶/۲۲	۶/۹۰	۶/۴۸	۶/۲۶	۶/۴۱	۶/۹۱	۶/۱۷	۶/۵۴	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	
۶/۲۷	۸/۱۳	۶/۳۶	۶/۴۶	۶/۱۸	۶/۰۰	۶/۶۷	۶/۸۱	۶/۳۵	۵/۳۰	۵/۹۲	۶/۳۱	۶/۱۶	۵/۷۴	۶/۷۵	۶/۱۲	۶/۰۲	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	
۶/۳۸	۵/۵۶	۵/۲۲	۶/۰۰	۵/۷۵	۴/۳۱	۵/۷۸	۵/۵۶	۵/۵۳	۵/۱۹	۵/۱۸	۵/۵۱	۵/۱۸	۵/۲۶	۶/۰۰	۵/۰۲	۵/۵۳	کمبود تقاضا در بازار	
۶/۶۸	۶/۱۴	۵/۶۴	۵/۴۹	۶/۳۱	۵/۲۹	۶/۳۳	۵/۹۵	۵/۶۸	۴/۷۷	۶/۰۸	۶/۱۷	۵/۵۵	۵/۳۴	۶/۰۰	۵/۵۹	۵/۶۲	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	
۵/۳۹	۷/۰۰	۵/۵۵	۵/۸۱	۶/۲۵	۴/۸۲	۶/۴۵	۶/۱۵	۶/۲۵	۴/۶۷	۵/۶۶	۶/۷۶	۶/۹۸	۵/۲۲	۵/۷۱	۶/۳۷	۵/۸۲	کمبود نیروی کار ماهر	
۶/۰۷	۵/۳۲	۵/۱۵	۵/۰۸	۵/۴۴	۵/۲۲	۴/۲۰	۶/۴۲	۶/۰۵	۵/۴۱	۴/۹۹	۵/۲۷	۶/۰۲	۵/۱۶	۵/۴۶	۴/۹۶	۵/۳۵	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	
۳/۴۴	۴/۷۰	۳/۹۴	۳/۶۲	۵/۵۲	۲/۹۴	۴/۲۵	۴/۱۴	۲/۴۴	۲/۹۶	۴/۶۴	۳/۵۲	۴/۱۵	۳/۱۴	۵/۰۷	۴/۳۰	۳/۷۱	محدودیت دسترسی به آب	
۲/۹۶	۵/۷۸	۴/۸۳	۴/۵۸	۵/۶۹	۳/۴۷	۴/۴۵	۴/۳۳	۴/۰۶	۳/۶۸	۴/۹۰	۴/۲۹	۴/۴۸	۴/۲۵	۴/۲۳	۴/۹۸	۴/۱۴	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)	
۷/۵۴	۶/۶۷	۷/۱۰	۶/۶۲	۶/۱۵	۷/۰۶	۶/۲۶	۷/۳۳	۶/۷۹	۵/۴۳	۶/۳۷	۶/۴۷	۷/۱۲	۵/۷۷	۷/۰۰	۶/۱۴	۶/۴۱	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	
۶/۲۳	۶/۳۳	۷/۶۲	۶/۵۵	۶/۱۷	۷/۲۸	۶/۰۵	۵/۸۱	۶/۰۵	۵/۷۹	۶/۲۹	۶/۲۲	۶/۵۹	۵/۹۷	۶/۷۱	۶/۲۸	۶/۲۳	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	

شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و اتاق‌ها

جدول ۱۲ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سه اتاق - بهار ۱۴۰۳

اتاق اصناف			اتاق تعاون			اتاق بازرگانی			کل			عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)
درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	
-۱/۴۷	۵/۸۸	۵/۹۷	-۰/۱۱	۵/۸۵	۵/۸۴	-۰/۵۳	۵/۹۷	۶/۰۱	-۰/۶۱	۵/۹۴	۵/۹۷	
۱/۷۳	۴/۰۶	۳/۹۹	۲/۹۷	۴/۰۰	۳/۸۸	۷/۲۸	۴/۱۷	۳/۸۹	۵/۵۱	۴/۱۲	۳/۹۱	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
-۳/۵۷	۵/۴۲	۵/۶۲	-۰/۲۸	۶/۱۴	۶/۱۳	۲/۳۴	۶/۴۷	۶/۳۲	۱/۴۴	۶/۲۵	۶/۱۶	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۳/۰۹	۵/۵۵	۵/۳۸	-۴/۲۹	۵/۲۱	۵/۴۴	۱/۳۲	۵/۳۹	۵/۳۲	۰/۷۸	۵/۳۹	۵/۳۵	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۱/۲۲	۶/۶۷	۶/۵۹	-۴/۳۴	۶/۷۶	۷/۰۷	-۰/۹۴	۷/۵۵	۷/۴۸	۰/۴۱	۷/۲۹	۷/۲۶	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
-۴/۶۹	۷/۸۹	۸/۲۷	-۴/۸۸	۷/۸۶	۸/۲۷	-۲/۶۶	۷/۹۹	۸/۲۱	-۳/۳۷	۷/۹۵	۸/۲۳	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۳/۲۰	۶/۱۹	۶/۰۰	-۰/۰۷	۶/۲۳	۶/۲۳	۰/۰۰	۶/۱۷	۶/۱۷	۰/۵۵	۶/۱۸	۶/۱۵	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
-۱۲/۰۷	۴/۷۵	۵/۴۰	۳/۱۹	۴/۹۵	۴/۸۰	-۰/۳۱	۵/۲۶	۵/۲۸	-۲/۰۷	۵/۱۲	۵/۲۳	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌ رغبتی به خرید محصولات ایرانی
-۲/۹۴	۶/۸۱	۷/۰۲	۳/۱۵	۶/۶۱	۶/۴۱	-۰/۴۸	۶/۳۵	۶/۳۸	-۰/۵۹	۶/۴۷	۶/۵۰	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۲/۵۱	۶/۳۷	۶/۳۱	۴/۰۴	۶/۵۳	۶/۲۷	-۰/۹۴	۶/۳۲	۶/۳۸	۰/۳۱	۶/۳۶	۶/۳۴	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۴/۴۱	۷/۱۸	۶/۸۸	۳/۶۶	۶/۹۴	۶/۶۹	-۱/۳۹	۶/۷۴	۶/۸۴	۰/۴۶	۶/۸۶	۶/۸۲	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
-۰/۸۳	۷/۹۹	۷/۹۲	۲/۷۸	۸/۱۴	۷/۹۲	-۱/۴۷	۷/۶۹	۷/۸۰	-۰/۴۷	۷/۸۰	۷/۸۴	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
-۲/۳۳	۶/۳۰	۶/۴۵	-۵/۹۸	۶/۰۴	۶/۴۳	-۰/۸۰	۶/۱۹	۶/۲۴	-۱/۸۶	۶/۱۹	۶/۳۱	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
-۹/۱۰	۵/۴۹	۶/۰۴	-۰/۶۸	۵/۶۳	۵/۵۹	-۰/۱۹	۵/۵۹	۵/۶۰	-۱/۶۴	۵/۵۸	۵/۶۷	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۳/۹۱	۶/۶۸	۶/۴۳	-۳/۵۴	۶/۱۵	۶/۳۸	-۱/۹۹	۶/۲۳	۶/۳۵	-۱/۱۵	۶/۳۰	۶/۳۷	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
-۰/۱۲	۶/۳۴	۶/۳۳	-۱/۴۴	۶/۳۷	۶/۴۷	-۳/۰۲	۶/۴۴	۶/۶۴	-۲/۲۵	۶/۴۱	۶/۵۶	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
-۲/۶۸	۵/۴۱	۵/۵۶	-۶/۲۱	۵/۳۰	۵/۶۵	-۴/۰۲	۴/۹۶	۵/۱۷	-۴/۲۲	۵/۰۹	۵/۳۲	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
-۰/۲۸	۶/۳۹	۶/۴۰	۴/۹۷	۶/۳۲	۶/۰۲	-۳/۵۲	۵/۷۳	۵/۹۴	-۲/۰۲	۵/۹۲	۶/۰۴	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
-۲/۲۹	۵/۵۳	۵/۶۶	-۱/۹۴	۵/۳۶	۵/۴۷	-۱/۹۳	۵/۲۳	۵/۳۰	-۱/۷۵	۵/۳۰	۵/۳۹	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
-۳/۴۰	۶/۵۲	۶/۷۵	-۰/۱۶	۶/۵۲	۶/۵۱	-۱/۷۹	۶/۴۶	۶/۵۷	-۱/۸۴	۶/۴۸	۶/۶۰	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
-۲/۱۱	۶/۲۲	۶/۳۶	۳/۲۰	۶/۲۴	۶/۰۵	۰/۶۰	۶/۰۲	۵/۹۸	۰/۳۶	۶/۰۹	۶/۰۶	کارگریز عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
-۶/۰۲	۶/۱۱	۶/۵۰	۶/۹۸	۵/۶۳	۵/۲۶	-۲/۶۶	۵/۰۶	۵/۲۰	-۲/۲۸	۵/۳۴	۵/۴۷	کمبود تقاضا در بازار
-۱/۳۹	۵/۹۶	۶/۰۴	۴/۹۹	۵/۸۲	۵/۵۵	-۴/۶۵	۵/۵۶	۵/۸۲	-۲/۷۲	۵/۶۷	۵/۸۳	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
-۰/۱۰	۶/۰۰	۶/۰۱	۱/۶۱	۵/۵۰	۵/۴۱	۱/۱۶	۶/۱۲	۶/۰۵	۱/۰۸	۶/۰۱	۵/۹۴	کمبود نیروی کار ماهر
-۱/۹۵	۵/۴۷	۵/۵۸	-۲/۹۰	۴/۹۲	۵/۰۷	-۰/۸۱	۵/۱۹	۵/۲۳	-۱/۳۱	۵/۲۱	۵/۲۸	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۴/۶۴	۳/۹۷	۳/۷۹	-۱/۳۷	۳/۷۱	۳/۷۶	۴/۸۷	۳/۹۹	۳/۸۰	۳/۹۲	۳/۹۴	۳/۷۹	محدودیت دسترسی به آب
۵/۳۹	۳/۶۵	۳/۴۷	۹/۲۳	۴/۳۱	۳/۹۴	۱۰/۸۰	۴/۸۳	۴/۳۶	۱۰/۱۷	۴/۵۲	۴/۱۱	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۴/۲۷	۶/۸۷	۶/۵۹	-۳/۸۹	۶/۱۳	۶/۳۸	-۳/۷۲	۶/۲۴	۶/۴۸	-۲/۳۴	۶/۳۳	۶/۴۸	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
-۳/۹۶	۵/۳۸	۵/۶۱	۴/۵۹	۶/۰۹	۵/۸۳	-۲/۵۲	۶/۵۴	۶/۷۱	-۱/۶۲	۶/۲۷	۶/۳۷	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی

در بهار ۱۴۰۳، فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، سه مؤلفه: ۱- غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، ۲- دشواری تأمین مالی از بانک‌ها، ۳- بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی نموده‌اند.

علاوه بر این، مهمترین موانع کسب و کار بیان‌شده توسط فعالان اقتصادی زیرمجموعه هریک از سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف ایران نیز در قالب جدول ۱۳ نشان داده شده است.

جدول ۱۳ - مهم‌ترین موانع کسب‌وکار بیان شده توسط فعالان اقتصادی زیرمجموعه هر یک از سه اتاق

مجموعه	الویت	۱	۲	۳	۴	۵
		غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاههای اجرایی		
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	اتاق تعاون ایران	
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار		
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	اتاق اصناف ایران	
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار		

اولویت اول در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، در اتاق تعاون و اصناف ایران دشواری تأمین مالی از بانک‌ها عنوان شده است.

اولویت دوم در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، دشواری تأمین مالی از بانک‌ها و در اتاق تعاون و اصناف ایران غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، عنوان شده است.

اولویت سوم در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار و در اتاق تعاون و اصناف ایران، رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات، عنوان شده است.

شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

جدول ۱۴ - شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس نماگرهای مدل کارآفرینی شین

محیط	نماگر	شاخص نماگر		شاخص محیط			شاخص کل	
		میانگین		درصد تغییرات	میانگین		میانگین	
		بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲		بهار ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۲	بهار ۱۴۰۳	درصد تغییرات فصل بهار نسبت به فصل گذشته سال گذشته
نهادی	محیط سیاسی امنیتی	۶/۲۵	۶/۳۲	۰/۳۲	۵/۹۹	۵/۹۷	۶/۲۶	۰/۷۲
	محیط علمی آموزشی	۵/۶۸	۵/۶۹					
	محیط فرهنگی	۵/۹۸	۶/۱۴					
	محیط فناوری و نوآوری	۶/۰۵	۶/۰۴					
	محیط قانونی و حقوقی	۵/۶۰	۵/۶۲					
	ساختار و عملکرد دولت	۶/۴۳	۶/۱۳					
اقتصادی	محیط اقتصاد کلان	۶/۵۳	۶/۴۱	۱/۱۷	۶/۶۰	۶/۵۲	۶/۲۲	۶/۱۶
	محیط مالی	۸/۳۶	۸/۳۵					
	محیط جغرافیایی - زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های اقلیمی	۵/۸۲	۵/۶۶					
	ساختار تولید - انحصار، خوشه‌ها و مواد اولیه	۶/۰۹	۶/۱۱					

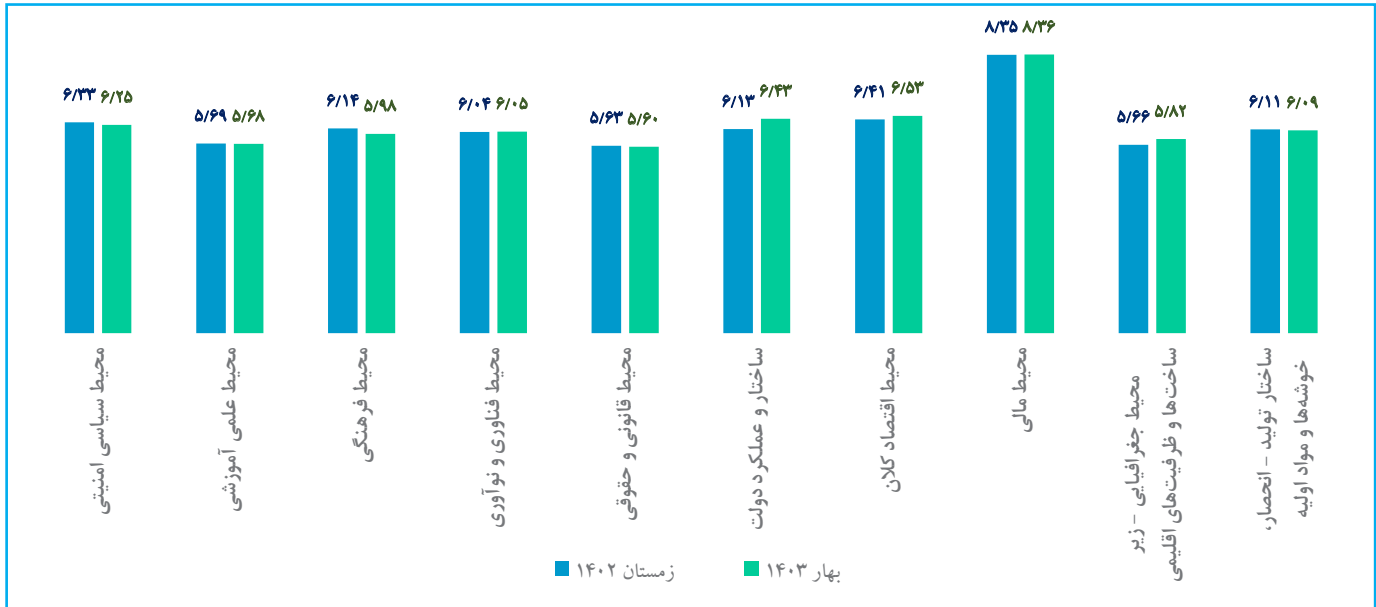
*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۳، عدد ۶/۲۶ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) را نشان می‌دهد به طوری که میانگین ارزیابی محیط نهادی (شامل محیط سیاسی، محیط آموزشی و علمی، محیط فرهنگی، محیط فناوری و نوآوری، محیط حقوقی و ساختار دولت) عدد ۵/۹۹ و میانگین ارزیابی محیط اقتصادی (شامل محیط اقتصاد کلان، محیط مالی، محیط جغرافیایی و ساختار تولید) عدد ۶/۶۰ است. نگاه اجمالی نشان می‌دهد محیط حقوقی و قانونی با عدد ۵/۶۰ و محیط مالی با عدد ۸/۳۶ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده‌اند.

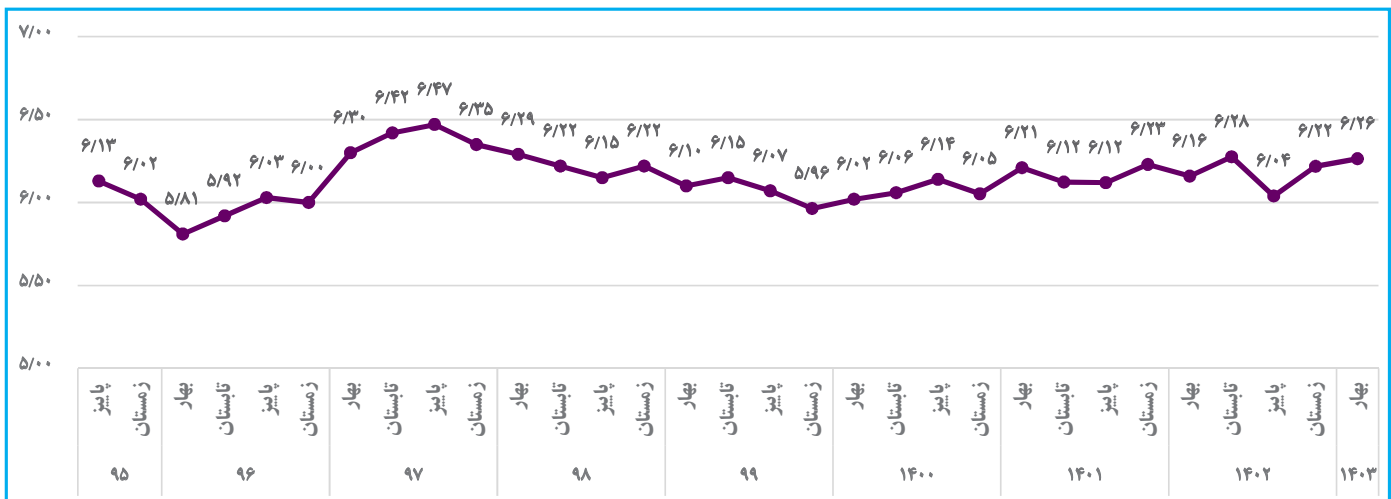
با توجه به جدول ۱۴، شاخص ملی کارآفرینی شین نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۳، دارای درصد تغییرات ۰/۷۲ است که به معنی اندکی نامساعدتر شدن در شرایط کارآفرینی در فصل بهار ۱۴۰۳ نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۲ بوده است. همچنین تغییرات نسبت به فصل مشابه سال قبل (۱/۶۹٪) نشان می‌دهد شرایط کارآفرینی نامساعدتر شده است. لازم به ذکر است شاخص شین به دلیل استفاده از ضرائب اهمیت برای هر یک از نماگرها و محیط‌های تشکیل دهنده محیط کسب و کار، از دقت بیشتری نسبت به شاخص ملی برخوردار است.

نمودار ۶ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

نمودار ۷ - روند شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

شاخص محیط کسب و کار بر اساس تعداد کارکنان بنگاه‌های اقتصادی

جدول ۱۵ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و تعداد کارکنان بنگاه

تعداد کارکن (نفر)						عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)
بیشتر از ۲۰۰	۱۰۱-۲۰۰	۵۰-۱۰۰	۱۱-۴۹	۶-۱۰	کمتر از ۵	
۵/۷۴	۵/۹۳	۵/۹۳	۶/۰۸	۵/۹۹	۵/۸۶	
۳/۳۸	۳/۵۴	۴/۰۳	۴/۰۱	۴/۵۲	۴/۱۲	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۶/۲۸	۶/۸۸	۶/۶۲	۶/۶۶	۶/۲۸	۵/۸۷	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۴/۹۲	۵/۲۱	۵/۲۷	۵/۴۷	۵/۵۳	۵/۳۵	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۷/۱۷	۷/۸۳	۷/۵۳	۷/۵۲	۷/۳۸	۷/۰۳	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۷/۶۳	۷/۸۲	۸/۲۸	۸/۱۲	۷/۹۴	۷/۸۴	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶/۰۳	۶/۵۹	۶/۶۱	۶/۵۶	۶/۲۲	۵/۸۴	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۴/۱۶	۴/۸۲	۴/۹۴	۵/۲۵	۵/۳۱	۵/۰۹	تمایل عمومی به خرید کالاهاى خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۶/۲۶	۶/۱۶	۶/۱۲	۶/۵۵	۶/۷۱	۶/۴۱	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهاى غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۵/۹۷	۵/۹۱	۶/۱۴	۶/۳۷	۶/۵۵	۶/۳۶	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۶/۵۱	۶/۳۸	۶/۶۵	۶/۸۵	۶/۹۳	۶/۹۲	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۷/۵۸	۷/۳۶	۷/۸۹	۷/۸۵	۷/۷۱	۷/۸۵	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۵/۸۷	۶/۲۰	۶/۱۴	۶/۲۳	۶/۱۸	۶/۲۰	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۶/۰۶	۵/۹۰	۵/۴۰	۵/۶۲	۵/۴۷	۵/۵۹	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۵/۸۶	۶/۳۵	۵/۹۷	۶/۴۲	۶/۲۵	۶/۳۶	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۵/۴۸	۵/۷۴	۶/۰۳	۶/۴۲	۶/۶۳	۶/۵۱	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای در بازار
۴/۴۵	۴/۴۰	۴/۶۷	۴/۸۴	۵/۲۱	۵/۳۴	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۵/۱۳	۵/۳۰	۵/۱۸	۵/۹۲	۶/۱۲	۶/۰۴	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۴/۸۶	۵/۰۵	۵/۰۶	۵/۲۳	۵/۳۸	۵/۴۰	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۶/۴۱	۶/۶۵	۶/۷۷	۶/۵۴	۶/۴۳	۶/۴۰	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۵/۹۳	۶/۴۷	۶/۲۹	۶/۴۲	۶/۰۴	۵/۸۶	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۴/۹۳	۴/۵۹	۴/۹۰	۵/۳۵	۵/۱۴	۵/۵۸	کمبود تقاضا در بازار
۵/۸۷	۵/۳۹	۵/۴۷	۵/۵۹	۵/۶۰	۵/۷۹	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۶/۲۰	۶/۹۷	۶/۵۸	۶/۴۴	۵/۹۵	۵/۵۹	کمبود نیروی کار ماهر
۴/۵۱	۵/۳۳	۴/۶۷	۵/۲۲	۵/۲۳	۵/۳۳	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۴/۴۲	۴/۲۱	۴/۴۲	۴/۲۵	۳/۶۷	۳/۷۳	محدودیت دسترسی به آب
۵/۶۹	۵/۱۵	۵/۵۹	۵/۱۶	۴/۴۰	۳/۸۵	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)
۵/۸۵	۶/۲۷	۶/۰۰	۶/۴۳	۶/۲۳	۶/۴۳	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۶/۲۵	۶/۹۶	۶/۳۰	۶/۵۵	۶/۳۴	۶/۰۳	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی

شاخص محیط کسب و کار بر اساس سابقه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی

جدول ۱۶ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سابقه فعالیت اقتصادی

سابقه فعالیت اقتصادی (سال)					عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)
بیشتر از ۱۶	۱۱ تا ۱۵	۶ تا ۱۰	۳ تا ۵	کمتر از ۲	
۵/۹۲	۵/۹۴	۵/۹۲	۶/۰۲	۵/۷۹	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۴/۰۶	۴/۲۷	۳/۹۹	۴/۳۰	۴/۲۸	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۶/۱۷	۶/۳۸	۶/۲۳	۶/۳۴	۶/۰۹	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۵/۴۱	۵/۲۶	۵/۳۰	۵/۵۹	۵/۳۷	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۷/۲۵	۷/۱۵	۷/۲۵	۷/۴۹	۷/۲۸	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۷/۸۹	۸/۰۴	۸/۰۵	۷/۹۵	۷/۳۹	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۶/۳۲	۶/۲۰	۶/۱۹	۶/۰۶	۵/۴۹	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌ رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۴/۸۶	۵/۲۷	۵/۰۹	۵/۳۵	۵/۶۵	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۶/۱۵۱	۶/۵۲	۶/۴۹	۶/۳۵	۶/۳۶	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۶/۴۳	۶/۳۹	۶/۲۲	۶/۴۰	۶/۳۸	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۶/۹۹	۶/۸۸	۶/۷۵	۶/۸۲	۶/۶۶	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۷/۷۳	۷/۷۷	۷/۹۵	۷/۷۷	۷/۶۴	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۶/۰۵	۶/۲۳	۶/۲۶	۶/۲۸	۶/۱۲	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۵/۶۱	۵/۴۳	۵/۶۷	۵/۴۹	۵/۶۸	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۶/۳۱	۶/۲۳	۶/۱۳	۶/۵۱	۶/۶۳	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
۶/۱۵	۶/۴۷	۶/۴۵	۶/۶۹	۶/۴۹	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۵/۰۹	۴/۸۹	۵/۰۹	۵/۲۲	۵/۱۹	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۸۰	۶/۰۵	۵/۹۳	۵/۹۲	۶/۱۳	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۵/۳۲	۵/۱۳	۵/۲۸	۵/۳۵	۵/۷۰	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۶/۱۵۰	۶/۴۶	۶/۵۱	۶/۴۶	۶/۲۲	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۶/۱۸	۶/۰۴	۶/۱۴	۵/۹۷	۵/۷۱	کمبود تقاضا در بازار
۵/۳۹	۵/۴۷	۵/۳۵	۵/۲۲	۵/۰۳	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۵/۶۸	۵/۶۴	۵/۸۱	۵/۴۶	۵/۶۵	کمبود نیروی کار ماهر
۶/۱۱	۶/۱۳	۵/۹۴	۵/۹۵	۵/۴۷	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۴/۰۸	۴/۰۰	۳/۹۹	۳/۶۸	۳/۳۲	محدودیت دسترسی به آب
۴/۷۴	۴/۶۴	۴/۳۳	۴/۴۴	۳/۹۶	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)
۶/۱۷	۶/۳۸	۶/۳۷	۶/۵۶	۶/۰۳	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۶/۱۲	۶/۱۷	۶/۲۰	۶/۶۸	۶/۱۷	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی

در جدول ۱۵ مولفه‌های پیمایشی به تفکیک تعداد کارکنان قابل مشاهده است. عدد شاخص محیط کسب و کار در بنگاه‌هایی که بیشتر از ۲۰۰ کارکن دارند ۵/۷۴ محاسبه شده است که نشان دهنده وضعیت کسب و کار بهتر در این بنگاه‌ها نسبت به سایر بنگاه‌های اقتصادی است و عدد شاخص محیط کسب و کار در بنگاه‌ها با ۱۱ تا ۴۹ کارکن، ۶/۰۸ محاسبه شده است که این بنگاه‌ها دارای وضعیت بدتری در محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها ارزیابی شده‌اند.

همچنین بر اساس جدول شماره ۱۶ در بنگاه‌هایی که فعالیت اقتصادی آنها بین ۳ تا ۵ سال است، نامساعدترین محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها با میانگین ۶/۰۲ اعلام شده و بنگاه‌های اقتصادی کمتر از ۲ سال سابقه فعالیت اقتصادی هم، دارای مساعدترین وضعیت (۵/۷۹) محیط کسب و کار هستند.

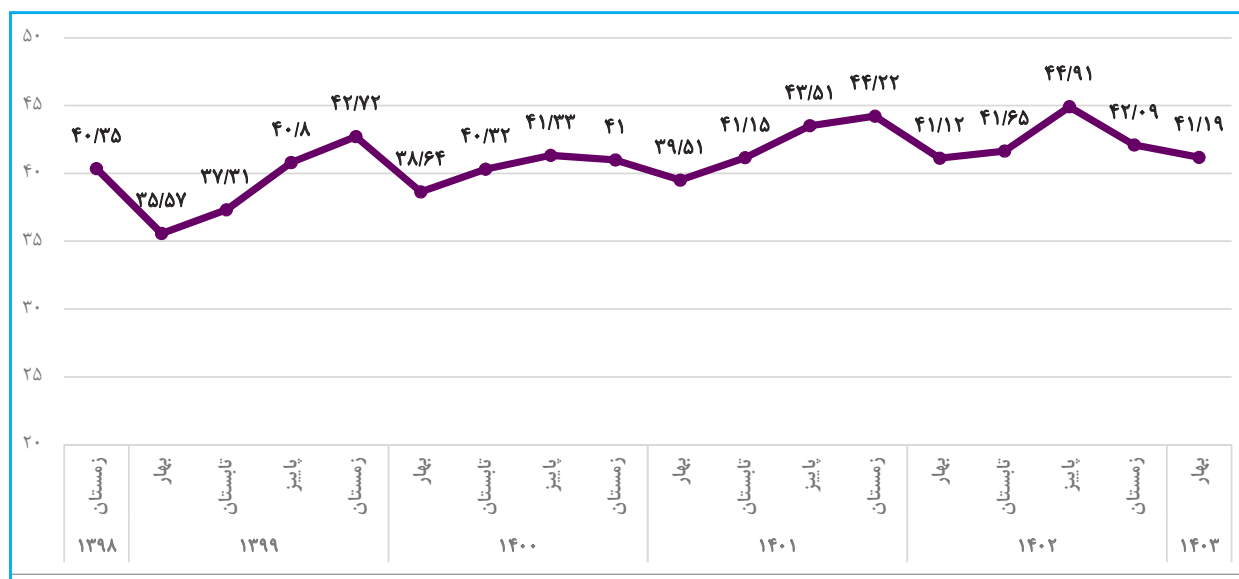
شاخص محیط کسب و کار بر اساس شرکت‌های دانش بنیان

در جدول ۱۷، موانع و مشکلات کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان ارائه شده است. با توجه به جدول، پنج مشکل اولویت‌دار شرکت‌های دانش بنیان غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، دشواری تأمین مالی از بانک‌ها، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار، برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...، و کمبود نیروی کار ماهر هستند. با این حال مشاهده ارقام جدول نشان می‌دهد که برخی مشکلات این شرکت‌ها در مقایسه با سایر واحدهای اقتصادی کشور حادتر است.

شاخص محیط کسب و کار بر اساس ظرفیت فعالیت بنگاه‌های اقتصادی

در جدول ۱۸، مشکلات کسب و کار به تفکیک درصد ظرفیت فعالیت قابل مشاهده است. بر اساس نتایج بدست آمده بنگاه‌های اقتصادی مشارکت کننده در طرح (۲۶۶۶ بنگاه) به طور متوسط با ۴۱/۱۹ درصد ظرفیت اسمی خود فعالیت داشته‌اند.

نمودار ۸. ظرفیت تولید (درصد) بنگاه اقتصادی

جدول ۱۷ - موانع و مشکلات محیط کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان

کل کشور	دانش بنیان	عنوان مولفه (موانع کسب و کار)
۴/۱۲	۳/۹۸	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۶/۲۵	۶/۸۲	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۵/۳۹	۵/۲۰	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۷/۲۹	۷/۵۵	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار
۷/۹۵	۷/۹۸	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶/۱۸	۶/۶۳	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۵/۱۲	۴/۹۵	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بیرغبتی به خرید محصولات ایرانی
۶/۴۷	۶/۳۲	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۶/۳۶	۵/۵۴	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه دولتی در بازار
۶/۸۶	۵/۹۳	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۷/۸۰	۷/۷۳	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۶/۱۹	۶/۳۲	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۵/۵۸	۵/۰۶	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۶/۳۰	۵/۷۱	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۶/۴۱	۶/۰۵	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۵/۰۹	۴/۳۱	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۵/۹۲	۵/۸۰	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۳۰	۴/۸۹	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۶/۴۸	۶/۳۳	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۶/۰۹	۶/۵۶	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۵/۳۴	۴/۳۸	کمبود تقاضا در بازار
۵/۶۷	۴/۹۸	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۶/۰۱	۶/۶۶	کمبود نیروی کار ماهر
۵/۲۱	۴/۷۴	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۳/۹۴	۳/۹۲	محدودیت دسترسی به آب
۴/۵۲	۴/۸۸	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۶/۳۳	۵/۹۴	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۶/۲۷	۶/۴۸	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

جدول ۱۸ - موانع و مشکلات محیط کسب و کار به تفکیک ظرفیت تولید بنگاه‌های اقتصادی

ظرفیت تولید بنگاه اقتصادی (درصد)				عنوان مولفه (موانع کسب و کار)
بیشتر از ۷۰	۵۰ تا ۷۰	۳۰ تا ۵۰	کمتر از ۳۰	
۵/۸۱	۵/۸۵	۵/۹۴	۶/۲۰	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۴/۰۵	۴/۱۳	۴/۱۰	۴/۲۹	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۵/۹۵	۶/۱۲	۶/۲۰	۶/۸۹	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۵/۳۶	۵/۳۱	۵/۳۴	۵/۶۲	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار
۷/۰۰	۶/۹۹	۷/۳۴	۷/۸۹	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۷/۹۴	۷/۸۲	۷/۸۶	۸/۲۸	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۶/۰۸	۶/۱۸	۶/۱۲	۶/۴۴	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌ رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۵/۰۳	۵/۱۳	۵/۲۳	۵/۰۴	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۶/۳۸	۶/۱۸	۶/۵۲	۶/۷۷	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۶/۱۹	۶/۰۵	۶/۴۷	۶/۷۱	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۶/۹۴	۶/۷۴	۶/۷۹	۶/۹۹	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۷/۷۰	۷/۵۲	۷/۸۵	۸/۱۷	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۶/۰۹	۶/۰۵	۶/۱۲	۶/۶۰	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۵/۵۶	۵/۶۱	۵/۵۳	۵/۶۶	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۶/۳۲	۶/۳۴	۶/۱۹	۶/۴۱	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۶/۲۶	۶/۲۷	۶/۴۲	۶/۷۷	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۵/۰۵	۴/۹۹	۵/۱۴	۵/۱۷	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۹۱	۵/۷۰	۵/۸۸	۶/۲۳	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۵/۱۱	۵/۲۳	۵/۲۹	۵/۶۳	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۶/۳۲	۶/۳۳	۶/۴۲	۶/۹۵	کارگریز عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۵/۸۹	۶/۰۲	۶/۱۱	۶/۳۷	کمبود تقاضا در بازار
۵/۲۱	۵/۱۱	۵/۴۲	۵/۶۲	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۵/۷۵	۵/۹۴	۶/۱۳	۶/۲۳	کمبود نیروی کار ماهر
۵/۳۲	۵/۲۰	۵/۱۰	۵/۲۵	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۳/۵۸	۴/۰۵	۴/۰۰	۴/۲۰	محدودیت دسترسی به آب
۴/۱۸	۴/۵۹	۴/۶۴	۴/۷۱	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۶/۲۸	۶/۳۰	۶/۲۳	۶/۶۴	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۶/۰۸	۶/۳۲	۶/۱۷	۶/۶۶	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

برخی اقدامات انجام شده به منظور رفع موانع کسب و کار بهار ۱۴۰۳

الف: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

- طرح تامین مالی تولید و زیرساختها
- بخش دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۳ (جداول)
- رفع مشکل قیمت بلیت قطارهای ۵ ستاره با ابلاغ بخشنامه شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران
- رفع مشکل تکلیف پرداخت کنندگان حقوق در اخذ مالیات با احتساب پرداختی سایر اشخاص حقوق بگیر با ابلاغ تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۳
- صدور مجوز صادرات مرغ توسط وزارت جهاد کشاورزی برای اولین بار در کشور به میزان ۱۷ هزار تن - ۱۴۰۳/۰۲/۱۷
- آغاز بهره برداری راه آهن رشت - بندر کاسپین به عنوان بخشی از راه آهن قزوین - رشت ۱۴۰۳/۰۳/۲۹
- بخشنامه حقوق فعالان اقتصادی در مواجهه با مقررات - نامه ارسالی شماره ۵۰/۲/۲۰۶۲۰ مورخ ۱۴۰۳/۳/۲۶ خطاب به جناب آقای کاشفی قائم مقام دبیر شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی
- اصلاح برخی احکام مغایر با تسهیل مجوز کسب و کارهای گردشگری - جهت انعکاس به دفتر هیات دولت - نامه ارسالی شماره ۵۳۱/۲/۲۰۵۳۱ ص مورخ ۱۴۰۳/۳/۱۳ خطاب به جناب آقای حسن زاده ریاست اتاق ایران

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمانشاه

- تهیه و تدوین گزارش کارشناسی مربوط به مشکلات تامین مواد اولیه مورد نیاز صنایع کوچک و متوسط از بورس کالا و ارائه گزارش به دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی جهت بررسی
- تهیه و تدوین گزارش کارشناسی مربوط به مشکلات طولانی بودن روند تخصیص ارز و کوتاه بودن مدت اعتبار ثبت سفارش واردکنندگان کالا و در نتیجه طولانی شدن روند ترخیص کالا از گمرکات و ارائه گزارش به دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی جهت بررسی
- تهیه و تدوین گزارش کارشناسی مربوط به مشکلات ناشی از ورود غیرقانونی بازرسان تامین اجتماعی به واحدهای صنفی در استان کرمانشاه و ارائه گزارش به دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی جهت بررسی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی سمنان

- رایزنی با متولیان حوزه کسب و کار جهت رفع موانع موجود با ارائه پیشنهادات و راهکارها
- شناسایی نقاط ضعف و تدوین و عملیاتی کردن بسته های اطلاع رسانی و آموزشی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان

- مکاتبه با تمام دستگاه های متولی مرتبط با این مشکلات و پیگیری جهت رفع موانع

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی مشهد

- با توجه به اینکه موضوع مالیات از سوی فعالان اقتصادی یکی از مؤلفه های نامناسب محیط کسب و کار استان ارزیابی میگردد، جلسه مشترک کمیسیون بهبود محیط کسب و کار و کمیسیون مالیات و با حضور معاون حسایر سی امور مالیاتی استان برگزار گردید. در این جلسه زیر مؤلفه های مالیات طرح و پیشنهاد شد. در نهایت طی توافق فیما بین اتاق مشهد و سازمان امور مالیاتی استان، مقرر شد به منظور پاسخگویی و رفع مسائل مالیاتی فعالان اقتصادی و بهبود فضای کسب و کار، کارگروهی با حضور نماینده سازمان امور

مالیاتی در محل اتاق به صورت هفتگی تشکیل و موضوعات و پرونده های متقاضیان بررسی و راهنمایی لازم انجام پذیرد.

■ احصاء ۱۸ موضوع دارای ابهام در قانون پایانه های فروشگاه های و سامانه مودیان توسط کمیسیون مالیات اتاق مشهد

■ درخواست تشکیل شعب تخصصی قضایی حوزه معدن در خراسان رضوی - کمیسیون معدن اتاق مشهد

اتحادیه صنایع بازیافت ایران

■ دستورالعمل «کاهش تولید پسماندهای صنعتی، تأمین تسهیلات حمایتی و ارتقای فناوری» توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به کلیه واحدهای صنعتی و ادارات کل تابعه این وزارت ابلاغ شد. این دستورالعمل تجربه موفقی از همکاری مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت، اتحادیه صنایع بازیافت و مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران است و عملاً متن آن توسط بخش خصوصی تدوین و به وزارت صمت پیشنهاد شده است.

در مطالعات مرتبط با تدوین این دستورالعمل، رهیافتهای راهکارهایی ارائه گردیده است که مبتنی بر سه پژوهش زیر در اتحادیه صنایع بازیافت ایران هستند:

- راهکارهای کاهش تولید پسماندهای صنعتی و معدنی با رویکرد بهبود محیط کسبوکار، افزایش بهره‌وری فرآیندهای صنعتی و ایجاد فرصت خلق ارزش اقتصادی. - تأمین تسهیلات حمایتی از واحدهای مدیریت کننده و دارای سیستم مدیریت اجرایی پسماندها با هدف افزایش انسجام، کارآمدی و اثربخشی سیستم مدیریت پسماند صنعتی کشور. - زمینها و چارچوب های افزایش نفوذ دانش و ارتقاء سطح فناوری های بازیافت و مدیریت پسماندهای صنعتی و معدنی

ب: اتاق تعاون ایران

■ نشست مشترک تعاونگران با معاون اول رئیس جمهور در فرودین ماه ۱۴۰۳ برای تحقق شعار سال و پیگیری مطالبات تعاونگران.

■ فراهم نمودن حضور شرکتهای تعاونی در ششمین نمایشگاه ایران اکسپو.

■ با پیگیری اتاق تعاون ایران و همکاری اعضای شورای بورس، فرآیند برگزاری مجامع شرکتهای سرمایه گذاری

استانی تعاونی های سهام عدالت عملیاتی شد.

■ میزبانی هیات تجاری پاکستان در اتاق تعاون ایران.

■ تشکیل کمیسیون مالیات و روابط کار دبیرخانه تشکل های ملی کارفرمایی کشور برای یکپارچه سازی و وحدت نظر بین

تشکل های کارفرمایی کشور

مشکلات و موانع کسب و کارها و پیشنهادات شکل‌ها و انجمن‌ها

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
خانه کشاورز استان مرکزی	
<p>با توجه به اینکه بخشنامه ابلاغی وزارت نیرو مبنی بر عدم تخصیص آب به صنایع تبدیلی در سطح وزارتخانه ای می باشد، پیشنهاد می‌گردد:</p> <p>بخشنامه مذکور به نحوی اصلاح گردد که صنایع تبدیلی و متقاضیان اخذ پروانه فعالیت در حوزه صنایع تبدیلی که فاقد آب می باشند از محل طرح تعادل بخشی در برنامه هفتم توسعه برای این متقاضیان تدابیری اندیشیده و همانطور که برای متقاضیان حوزه صنعت آب جدید لحاظ می شود برای صنایع تبدیلی که زیرمجموعه بخش کشاورزی نیز می باشند تخصیص آب لحاظ گردد. همچنین از بخشنامه مذکور مستثنی گردند و این بخشنامه به سال ۱۴۰۳ تسری داده نشود.</p>	<p>بررسی در خصوص تخصیص آب به صنایع تبدیلی و مستثنی شدن این صنایع از بخشنامه ابلاغی وزارت نیرو مبنی بر ممنوع بودن تخصیص آب به بخش کشاورزی</p>
انجمن مدیران صنایع ساوه	
<p>از طریق اداره کل امور مالیاتی استان با قید فوریت درخصوص چگونگی استرداد مابه التفاوت مالیات بر ارزش افزوده اخذ شده از فعالین اقتصادی مربوط به کالاهای اساسی، از دفتر فنی سازمان امور مالیاتی کشور استعلام گرفته شود و نتایج جهت بهره‌برداری فعالین اقتصادی به دبیرخانه شورای گفت و گوی استان منعکس گردد.</p> <p>اداره کل امور مالیاتی استان نسبت به دسته بندی پرونده های مودیان که از تاریخ ۱/۱/۱۴۰۲ لغایت ۳۰/۲/۱۴۰۲ اقدام به پرداخت مالیات بر ارزش افزوده نموده و مشمول کاهش ۸ درصدی بوده اند اقدام و نسبت به بررسی این پرونده ها تسریع نماید.</p>	<p>استرداد مابه التفاوت مالیات ارزش افزوده دریافتی برخی کالاهای اساسی از ۹ درصد به ۱ درصد به استناد بند (ظ) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲</p>
<p>با توجه به وجود برخی از آرای صادره در شعب دیوان عدالت اداری و همچنین مصوبات نود و پنجمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید به شماره ۶۰/۱۰۷۵۴۱ مورخ ۲۹/۰۴/۱۳۹۹، پیشنهاد می‌گردد:</p> <p>بخشنامه سازمان امور مالیاتی به شماره ۵۳/۱۹۹/۲۰۰ مورخ ۱۵/۰۶/۱۳۹۹ به نحوی اصلاح گردد که مودیان واقعی (خریداران یا فروشندگان) که دارای اسناد متقن و قابل ارائه از معامله صورت گرفته می‌باشند، در صورتی که بعد از انجام معامله، طرف معامله (فروشنده یا خریدار کالا) از طریق سازمان امور مالیاتی در لیست سیاه قرار گیرد، مودیان واقعی مشمول هیچ گونه تعهدی دال بر ارائه مستندات مجدد و معرفی خریدار یا فروشنده واقعی نداشته و اسناد ارائه شده اولیه قابل پذیرش باشد.</p> <p>همچنین در صورتی که فاکتور فروش ارائه شده به خریدار بعنوان فاکتور صوری تشخیص داده شود، از آنجائیکه برای خریدار در هزینه‌های خرید لحاظ می‌شود، شرایط به نحوی ایجاد شود تا فاکتوری که خریداری نشده است از مبلغ فروش مؤدی نیز کسر و مالیات مؤدی طبق خرید پس از کسر فاکتورهای صوری محاسبه گردد.</p>	<p>بررسی درخصوص عدم پذیرش اسناد مؤدیان در معامله با فروشندگان یا خریدارانی که بعد از انجام معامله در لیست سیاه سازمان امور مالیاتی قرار گرفته‌اند.</p>
<p>با توجه به اینکه در سنوات گذشته امکان تقسیط بدهی های مالیاتی مودی به ویژه مالیات و عوارض بر ارزش افزوده در مدت زمان بیشتری برای مودی امکان پذیر بوده، برای سال ۱۴۰۳ اختیارات مدیران استانی و روسای شهرستان ها در تقسیط بدهی های مودیان افزایش یابد به نحوی که برای مالیات ابرازی از تاریخ ابراز به مدت ۱۲ ماه و برای مالیات قطعی از تاریخ قطعیت نیز به مدت ۱۲ ماه امکان تقسیط برای مودی وجود داشته باشد.</p>	<p>بررسی درخصوص افزایش اختیارات ادارات مالیاتی استانی در تسهیل‌گری برای مؤدیان به ویژه در نحوه تقسیط عوارض و مالیات بر ارزش افزوده</p>

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
<p>۱- برای متقاضیانی که درخواست احداث واحد جدید گلخانه ای دارند و دارای منبع آب (چاه آب) مشارکتی می‌باشند، متقاضیانی که دارای اسناد مالکیت رسمی تحت شرب چاه‌های کشاورزی می‌باشند با ارائه رضایت نامه از شرکاء و مشروط به اصلاح مشخصات مندرج در پروانه بهره برداری جهت فعالیت گلخانه فصول غیر زراعی و با رعایت ساعت کارکرد مندرج پروانه اقدام گردد.</p> <p>۲- در خصوص فعالین حوزه کشت گلخانه‌ای و متقاضیان احداث واحد گلخانه که مشمول خدمات گازرسانی به دلیل خارج از محدوده گاز رسانی می‌باشند، شرکت پخش فرآورده های نفتی مکلف به تامین سوخت مصرفی این واحدها می‌باشد. اما پیرو مکاتبات وزیر نفت با وزرای صمت و کشاورزی، وزارت نفت هیچگونه تعهدی مبنی بر تامین سوخت مایع این واحدها را به عنوان سوخت اصلی واحدهای جدید الاحداث صنعتی-دولتی و موافقت اصولی های جدید برای سایر متقاضیان بخشهای کشاورزی، صنعتی و خدماتی نپذیرفته است. بر همین اساس وزارت جهاد نسبت به انجام مکاتبات لازم با وزارت نفت درخصوص اینکه ابلاغیه های وزارت نفت اصلاح گردد و سوخت رسانی به متقاضیان جدید احداث واحدهای گلخانه ای خارج از محدوده گاز رسانی انجام پذیرد، اقدام نماید.</p>	<p>کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی اراک</p> <p>مشکلات و موانع پیش روی متقاضیان احداث گلخانه و ارائه راهکارهای رفع مشکلات با توجه به سیاستهای توسعه ای وزارت جهاد کشاورزی</p>
<p>با بررسی و تعیین نظریه کارشناسان حوزه صنعت تولیدی (انجمن های تخصصی (به عنوان مثال انجمن تولید کنندگان فولاد ایران)) در خصوص میزان و محدوده ضایعات غیرقابل بازگشت و میزان کل ضایعات (مجموع ضایعات قابل بازیابی و غیرقابل بازگشت) و متعاقبا با تأییدیه کارشناسی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان پیشنهاد می‌گردد مبنای محاسبه اداره کل امور مالیاتی از ضایعات (پرتی) غیرقابل بازگشت، درصد تأیید شده اداره کل صمت باشد.</p> <p>در صورت درخواست اداره کل امور مالیاتی استان جهت هر گونه نظارت میدانی بر عملکرد ماشین آلات خطوط تولید شرکت‌ها (با ضایعات غیرقابل بازگشت) با هماهنگی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان امکان بازدید میدانی برای کارشناسان اداره کل امور مالیاتی استان فراهم باشد.</p>	<p>دبیرخانه شورای گفتگوی استان مرکزی</p> <p>بررسی در خصوص پذیرش افزایش درصد قابل محاسبه پرتی مواد غیرقابل بازیافت صنایع تولیدی با توجه به قدیمی بودن و مستهلک شدن ماشین آلات خطوط تولید توسط سازمان امور مالیاتی</p>
<p>الف) با توجه به موضوع ترخیص ۹۰ درصدی مواد اولیه و ماشین آلات وارداتی واحد های تولیدی و توقف ۱۰ درصد کالا به عنوان ضمانت، از آنجائیکه ترخیص ۹۰ درصدی منوط به اظهار و همچنین اظهار نیز منوط به تخصیص ارز از سوی بانک مرکزی می‌باشد، امکان اظهار بدون انجام تخصیص وجود داشته باشد، به عبارتی اظهار کالا مشروط به تخصیص ارز نباشد و بدون تخصیص ارز، واردکننده اظهار کالا نماید. این مهم در نهایت در راستای جلوگیری از توقف خط تولید شرکت‌های تولیدی تاثیر قابل توجهی خواهد داشت.</p> <p>ب) صاحبان کالا، با ارائه تعهدی (ضمانتنامه بانکی) با توجه به اینکه ضمانتنامه سهل الوصول تر نیز می‌باشد) مبنی بر تکمیل تشریفات ارزی در مواعد قانونی بتوانند بدون محدودیت‌های اضافی اقدام به ترخیص صددرصدی کلیه ماشین آلات و مواد اولیه وارداتی داشته باشند.</p>	<p>کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی اراک</p> <p>بررسی درخصوص اخذ ضمانتنامه به جای توقف ۱۰ درصد کالا در گمرکات در ترخیص ۹۰ درصدی کالا</p>

مشکلات موجود	راهکارهای پیشنهادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان	
عدم وجود فضای کافی و مکان مناسب جهت استقرار شرکت های نوپا و فناور استان لرستان	افتتاح کارخانه نوآوری با سرمایه گذاری صندوق پژوهش و فناوری
طولانی بودن روند پذیرش شرکت های استانی در بورس و فرابورس به دلیل عدم وجود بورس منطقه ای در استان	ایجاد تالار بورس منطقه ای در استان
مشکلات در تأمین ارز برای تولیدکنندگان و بازرگانان استان به دلیل عدم وجود صرافی در استان	ایجاد شعبه صرافی ملی در استان
دشواری تأمین مالی از بانکها و عدم آشنایی فعالان اقتصادی با سایر روش های تأمین مالی	افتتاح مرکز مشاوره تأمین منابع مالی در اتاق لرستان و تشکیل کارگروه تأمین مالی در استان
انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مصالح ساختمانی استان کردستان	
عدم وجود زمین جهت سرمایه گذاری و احداث واحدهای تولیدی جدید در استان	ایجاد شهرک های تخصصی در حوزه صنعت ساختمان
ضعف و نامناسب بودن زیر ساخت های جاده ای و حمل و نقل	ارتقاء کیفیت زیرساخت حمل و نقل از طریق دولت
قوانین و مقررات آبی و دست و پا گیر در بخش صادرات که امکان برنامه ریزی بلند مدت و هدفمند را از تولید کنندگان سلب کرده است.	
سخت گیری بانکها در اعطای تسهیلات به تولیدکنندگان	وضع قوانین حمایتی از تولیدکنندگان
قوانین دست و پاگیر در حوزه های مختلف مالیاتی، تأمین اجتماعی و کار	احصاء موضوعات و چالشهای تولیدکنندگان از طریق دولت و بازنگری در قوانین موجود
وجود بازارهای زیرزمینی و دلالی در حوزه تولید مصالح ساختمانی غیراستاندارد و بی کیفیت	تقویت نظارت از سوی دولت
انجمن ارگانیک اتاق بازرگانی سنندج	
نبود تسهیلات سرمایه در گردش	همکاری بانکها در این خصوص
پایین بودن کیفیت سموم کشاورزی که منجر به افزایش هزینه تمام شده محصولات و همچنین هدر رفت منابع و آلودگی محیط زیست شده است	نظارت بر کیفیت سموم کشاورزی که منجر به افزایش هزینه تمام شده محصولات و همچنین هدر رفت منابع و آلودگی محیط زیست شده است
نبود پایانه های صادراتی مناسب در بخش کشاورزی	ایجاد پایانه های صادراتی مناسب در بخش کشاورزی
عدم وجود تکنولوژی مناسب بلاخص در بحث بسته بندی	سرمایه گذاری در بحث بسته بندی
افزایش قیمت نهاده های کشاورزی	
عدم وجود بذور مناسب و پر بازده و کم آب بر محصولات مختلف	
عدم وجود سموم کم خطر کشاورزی برای استفاده در کشت های ارگانیک	
بالا بودن هزینه بازرسی تولید محصولات ارگانیک و در نتیجه نبود انگیزه لازم برای تولید ارگانیک	

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
انجمن حمل و نقل بین‌المللی اتاق بازرگانی سندج	
نظارت بر انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته ایران بر عملکرد کشتیرانی‌ها	عدم نظارت کافی انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته ایران بر عملکرد کشتیرانی‌ها که گاهی باعث جدل و ناخوشی مابین صاحبان کالا و کشتیرانی‌ها گردیده‌است.
نصب دوربین‌های مدار بسته نظارتی در استراحتگاه‌های موجود و درخواست از پلیس جهت نظارت و سرکشی از این مکان‌ها	عدم وجود استراحتگاه‌های مطمئن و سرقت از کامیون‌ها در بعضی از جاده‌ها علی‌الخصوص کامیون‌های چادری
درخواست افزایش سهمیه سوخت ناوگان از کمیته‌های سوخت استانی	عدم کفایت سهمیه سوخت برای ناوگان حمل و نقل، علی‌الخصوص ترانزیتی
درخواست از مدیران محترم حمل و نقل جاده‌ای جهت تعمیران و بهسازی جاده‌های ارتباطی	وضعیت نامناسب جاده‌ها
رایزنی و گفتگو با مدیران گمرک باشماخ عراق و سلیمانیه جهت اعمال نرخ‌های گمرکی همانند استان‌های جنوبی عراق	اعمال حداکثری نرخ گمرکی بر کالاهای ترانزیتی در گمرک باشماخ عراق و فرار کالاهای ترانزیتی با سایر مرزها و سایر کشورها
ایجاد بارانداز و جایگاه‌های مناسب تخلیه بار و همچنین ابزار آلات تخلیه در عراق	عدم وجود بارانداز و جایگاه‌های مناسب تخلیه بار و همچنین ابزار آلات تخلیه در عراق و خسارت‌های زیاد به کانتینرها
افزایش هزینه‌های گمرکی، افزایش ۲۰۰ درصدی نرخ THC و هزینه‌های بندری	
سلیقه‌ای عمل نمودن بعضی از کشتیرانی‌ها و تحمیل هزینه‌های گزاف	
استفاد و بکارگیری افراد متخصص در گفتگوهای مرزی و طرح مشکلات	
انجمن صنعت بخش استان کردستان	
برگزاری جلسات منظم	عدم همکاری سازمان صنعت، معدن و تجارت استان
همکاری ادارات	فعالیت شرکت‌های پخش زیر زمینی
کمک به واحدها	نبود سرمایه در گردش واحدها
واگذاری زمین به شرکت‌های پخش	نبود شهرک تخصصی شرکت‌های پخش
اتاق بازرگانی مازندران	
در خصوص اعمال بهای ماده ۱۶ قانون جهش تولید دانش بنیان در قبوض برق مشترکین صنعتی و جهت حمایت از تولید و اشتغال پیشنهاد می‌گردد: تا زمان تعیین تکلیف موضوع و طرح و بررسی آن توسط دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مرکز، شرکت‌های برق منطقه ای و توزیع برق مازندران مهلت سه ماهه جهت واحدهای صنعتی با مصرف بیش از یک مگاوات منظور و مساعدت‌های لازم را به عمل آورند و از هر گونه اقدامی که منجر به پرداخت بدهی توسط صاحبان صنایع گردد جدا خودداری نمایند.	افزایش بهای برق واحدهای صنعتی استان در خصوص تامین ۱٪ از برق مصرفی سالانه واحدهای صنعتی بالای یک مگاوات از طریق انرژی تجدید پذیر به استناد ماده ۱۶ قانون جهش تولید دانش بنیان
جهت ارائه راهکار برای بهینه سازی مصرف برق واحدهای صنعتی مقرر گردید: گزارشی از میزان مصرف برق واحدهای صنعتی استان به تفکیک در سال ۱۴۰۲ توسط شرکت توزیع برق مازندران تهیه و تنظیم گردد تا با آنالیز و تحلیل میزان مصرف، پیشنهاد راهبردی متناسب با دانش بومی برای صنایع لحاظ گردد.	افزایش بهای برق واحدهای صنعتی استان در خصوص اعمال هزینه سوخت نیروگاهی به استناد تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
<p>تازمان تعیین تکلیف موضوع ماده یک مصوبه شماره ۱۰۰/۲۰/۲۱۸۷۱/۹۸ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۷ وزیر محترم نیرو و اصلاح نرخ ترانزیت داخلی انرژی برق مشترکین مشمول در سال ۱۴۰۲ به ازای هر کیلو وات مصرف برق، شرکت های توزیع برق و برق منطقه ای مازندران موظفند مهلت زمانی سه ماهه را به عنوان تنفس جهت دریافت حق ترانزیت از واحدهای صنعتی استان منظور نمایند.</p>	<p>افزایش بهای برق واحدهای صنعتی استان در خصوص اعمال هزینه سوخت نیروگاهی به استناد تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۴۰۲</p>
<p>استاندار محترم و رئیس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مازندران طی مکاتبه با معاون اول ریاست جمهور درخواست تجدید نظر و تغییر تعرفه (ترانزیت برق صنعت به صورت رایگان) را به منظور حمایت، توسعه و تشویق سرمایه گذاری از بخش صنعت به عمل آورند.</p>	<p>افزایش بهای برق واحدهای صنعتی استان در ارتباط با هزینه ترانزیت داخلی انرژی برق مشترکین مشمول موضوع ماده (۱) بخشنامه وزیر محترم نیرو به شماره ۱۳۹۸/۰۴/۱۷ مورخ ۱۰۰/۲۰/۲۱۸۷۱/۹۸</p>
<p>با وجود پنج گمرک و سه بندر فعال در مازندران و ضرورت ثبت شرکت با توجه به شرایط اخذ کارنه تیر برای شرکت های حمل و نقل استان پیشنهاد می گردد : لیست و مشخصات متقاضیان علاقمند و واجد شرایط جهت ایجاد و تاسیس شرکت های حمل و نقل بین المللی در مازندران با لحاظ نمودن ضوابط عدم امتیاز فروش و انتقال به سایر استان های کشور و انجام فعالیت در چارچوب تعیین شده، توسط کمیته ویژه تهیه و به استاندار محترم و رئیس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مازندران ارائه تا فهرست حداقل ۵ شرکت جهت اخذ مجوز و مستثنی نمودن از برگزاری آزمون تخصصی طی مکاتبه ای از سوی استاندار محترم و رئیس شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مازندران به وزیر محترم راه و شهرسازی اعلام و معرفی گردد.</p>	<p>بررسی درخواست صدور مجوز برای راه اندازی شرکت های حمل و نقل بین المللی در استان بدون انجام فرآیند آزمون تخصصی از متقاضیان</p>
<p>با توجه به اهمیت فعالیت شرکت های حمل و نقل در تسهیل سازی و توسعه امر صادرات، مقرر گردید: نشست با محوریت معاونت هماهنگی امور اقتصادی و گردشگری استانداری مازندران و متشکل از ادارات کل: بازرسی، صنعت، معدن و تجارت، گمرکات، راهداری و حمل و نقل جاده ای، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی مازندران، شرکت های حمل و نقل بین المللی در استان مازندران و ... ظرف دو هفته کاری تشکیل گردد تا دلایل عدم توانمندی و فعالیت شرکت های حمل و نقل موجود در استان شناسایی و بررسی شود.</p>	
<p>پس از اتمام عملیات ساختمانی توسط متقاضی، سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی با استفاده از ظرفیت های قانونی اقدامات لازم را جهت صدور پروانه بهره برداری طرح های بخش کشاورزی که عملاً تغییر کاربری نبوده و تغییر الگوی کشت محسوب می گردند به عمل آورد و کلیه دستگاه های خدمات رسان مطابق با تعرفه قانونی در اجرای طرح های تبصره ۴ الحاقی به ماده یک قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ ها نسبت به ارائه خدمات همکاری و مساعدت نمایند.</p>	<p>بررسی قلمرو اجرای فعالیت های کشاورزی در تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱ قانون حفظ اراضی زراعی و باغ ها با آخرین اصلاحات تا تاریخ ۱۳۸۵/۰۸/۰۱</p>
<p>تا زمان تعیین تکلیف موضوع و ابلاغ رای هیات عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص تسری معافیت جزء ۱۳ بند ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ نسبت به خدمات صدور بارنامه مقرر گردید: اداره کل امور مالیاتی مازندران همکاری و مساعدت لازم را تا پایان شهریور ماه سال جاری نسبت به عدم دریافت مالیات بر ارزش افزوده شرکت های حمل و نقل به عمل آورد و از هرگونه اقدام جهت وصول بدهی خودداری نماید. شرکت های حمل و نقل استان مازندران نیز اظهارنامه مالیاتی را در موعد مقرر به اداره کل امور مالیاتی مازندران تسلیم نمایند.</p>	<p>بررسی تسری معافیت جزء ۱۳ بند ب ماده ۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ نسبت به خدمات صدور بارنامه</p>

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
<p>تا زمان تعیین تکلیف و اصلاح بند ۲-۴ حساب مهندسین مشاور تحت عنوان "دستورالعمل جامع تهیه صورتحساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاهها" توسط سازمان تامین اجتماعی، مقرر گردید: اداره کل تامین اجتماعی مازندران نسبت به موضوع مطالبات حساب مهندسان مشاور تا پایان شهریور ماه سال جاری مهلت سه ماهه لحاظ نماید تا موضوع از طریق دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مرکز مورد طرح و بررسی قرار گیرد.</p>	<p>بررسی مراتب اعتراض شرکت های مهندسین مشاور در خصوص مغایرت دستورالعمل های شماره ۱۰۰/۱۴۰۲/۱۴۲۶ و ۱۰۰/۱۴۰۳/۱۱۷۲ تهیه صورتحساب بدهی کارفرمایان و حساب جاری کارگاهها با قانون تامین اجتماعی</p>
اتحادیه آبریان بندرعباس	
<ul style="list-style-type: none"> - تسهیل در اعطای تسهیلات با سود کم - شناسایی افراد علاقمند، تدوین دستورالعمل ها و الزام کلیه پرورش دهندگان به رعایت پروتکل ها و دستورالعمل ها و آیین نامه ها - افزایش بهره‌وری در تولید و بالا بردن کیفیت محصول، افزایش بازماندگی، افزایش وزن، کاهش fcr، رعایت اصول بهداشت در مزارع با هدف پیشگیری از بیماری ها و کاهش تلفات - شناسایی بازار هدف، اصلاح تاسیسات برودتی و بسته بندی - اصلاح تعرفه های گمرکی - تامین مولدین سالم، عاری از بیماری و با کیفیت مطلوب - اصلاح ساختار کارگاه های تکثیر میگو و ارتقا کیفیت بچه میگوی تولیدی - اصلاح ساختار مزارع احداث شده در سنوات گذشته - احداث مزارع جدید با رعایت اصول و ضوابط فنی ساختار جدید - الزام به رعایت پروتکل های بهداشتی در کلیه مزارع - توسعه استفاده از بهبود دهنده های آب استخرهای پرورشی - استفاده از خدمات کارشناس رشته شیلاتی در مزارع - احداث آزمایشگاه تخصصی آبریان در مرکز استان - احداث کارگاه های تخصصی تکثیر و تولید بچه ماهیان دریایی - اجرای آموزش های لازم به کارکنان و مدیران مراکز تکثیر تولید بچه ماهیان دریایی - تامین مولدین پرورش با کیفیت به خصوص از گونه های بومی قابل پرورش - تنوع در بسته بندی و عرضه محصولات آبریان - پرورشی متناسب با ذائقه و سلیقه 	<p>۱. تغییر ساختار و اصلاح روند واگذاری فعالیت های آبریز پروری (تکثیر و پرورش میگو ماهیان دریایی و سایر آبریان)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ مشکلات تامین سرمایه مورد نیاز ➤ عدم استقبال و نا آگاهی برخی از متقاضیان و پرورش دهندگان از اصول فنی تکثیر و پرورش آبریان ➤ بالا بودن قیمت نهاده های تولید ➤ مشکلات صادرات و عدم وجود کانتینر یخچالی استاندارد و شرکت های حمل و نقل دریایی ➤ ناکار آمد بودن بیمه آبریان <p>۲. چالش های بیماری آبریان پرورشی</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ بروز بیماری نوپدید، رخداد تلفات و کاهش تولید در برخی مزارع استان ➤ عدم وجود آزمایشگاه تخصصی آبریان <p>۳. تکثیر و پرورش ماهیان دریایی</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ عدم تولید بچه ماهیان دریایی ➤ کمبود دانش فنی در زمینه تکثیر و تولید بچه ماهیان دریایی ➤ کمبود مولد مورد نیاز <p>۴. بازار مصرف آبریان پرورشی</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ پایین بودن مصرف سرانه آبریان پرورشی آب شور ➤ نارسایی در عرضه مناسب آبریان پرورشی آب شور (ماهی و میگو)

مشکلات موجود	راهکارهای پیشنهادی
<p>آزمایشگاه سینا آزمایش بندر</p> <p>اعلام قطع برق شهرک های صنعتی سریع الفاسد شدن مواد غذایی در فصول گرم و تابستان استان تحت الشعاع قرار دادن دقت و صحت آزمون ها در مواد غذایی فرآوری شده عدم ترخیص کالاها در کوتاهترین زمان ممکن و ایجاد مشکلات عدیده برای صاحبان کالا</p>	<p>مستثنی بودن شرکت های غیر تولیدی که طبعا تهیه ژنراتور با تولید حجم برق مورد نیاز برای آنها مقرون به صرفه نیست مشمول بخشنامه مدیریت برقبار مصرفی نشود.</p>
<p>اتحادیه کارگزاران گمرکی بندرعباس</p> <p>۱. اصلاح مغایرت قانون امور گمرکی (ماده ۱۹۰-۱۹۴) ۲. فرار مالیات، مالیات کارت بازرگانی، شناسایی مودیان اصلی (صاحب کالا)</p>	<p>- فقط کارگزاران دارای پروانه گمرکی مجاز به اظهار در گمرکات باشند. - حداقل ۳ سال تجربه کافی در امور ترخیص به تایید تشکلهای ذیربط داشته باشند - آموزش و آزمون به کارگزاران با بیش از ۳ سال سابقه کاری واگذار گردد - ارائه تسهیلات و امتیاز به صاحبان کالای که از طریق کارگزاران گمرکی نسبت به ترخیص کالای خود اقدام میکنند - استعلام ثبت سفارش و برنامههای زمینی از طریق سازمانهای متولی</p>
<p>انجمن صادر کنندگان و وارد کنندگان مواد غذایی استان هرمزگان</p>	
<p>۱. عدم اختیارات کافی ناظر پولی جدید در حوزه ارزی بانک مرکزی در استان عدم ارائه خدمات ارزی مد نظر به فعالین اقتصادی (رفع تعهد ارزی - تخصیص ارز - بازگشت ارز) ۲. عدم امکان اخذ ثبت سفارش برای واحد های بازرگانی (کاهش واردات ۷۵۰ قلم کالا ضروری توسط بازرگانان) توقف تولید و یا حتی ورشکستگی کارخانه ها با توجه به عدم وارد کردن موارد اولیه آن ها توسط بازرگانان</p>	<p>جلوگیری اجرای قوانین خلع الساعه</p>
<p>انجمن شرکت های صنعت پخش ایران استان هرمزگان</p>	
<p>عدم ارائه خدمات به کامیونتهای تحت پوشش انجمن با پلاکهای غیر بومی از سوی سازمان حمل و نقل بار و مسافر</p>	<p>کمبود سوخت به علت عدم تمدید پروانه فعالیت خودروهایی شرکتها</p>

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
انجمن آزمایشگاه های همکار استان هرمزگان	
<p>-ارزیابی آزمایشگاه تعیین ماهیت ،اتمام اعتبار گواهینامه فعالیت آزمایشگاه و عدم مصوبه کارگروه اقدام استان در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۵</p> <p>-رقابت با بخش خصوصی و ورود به دامنه فعالیت آزمایشگاه های همکار استان</p> <p>-لزوم تصمیم گیری در خصوص تعیین تعرفه آزمایشگاهی استان هرمزگان در شورای استاندار با توجه به اهمیت موضوع صادرات و واردات در استان</p>	<p>۱.وضعیت فعالیت آزمایشگاهها تعیین ماهیت استان هرمزگان</p> <p>۲. تاسیس آزمایشگاه نگین فولاد هرمزگان</p> <p>۳.تعیین تعرفه خدمات آزمایشگاهی هرمزگان</p>
کمیسیون دانش بنیان و کسب و کارهای نوین	
<p>۱.ایجاد صندوق تضمین و تامین مالی (عدم وجود صندوق تضمین و مراکز شتابدهی)</p> <p>۲. جذب سرمایه گذار (وجود قوانین اجرایی و ریسک سرمایه گذاری)</p>	
کانون زنان بازرگان استان هرمزگان	
<p>نداشتن کارخانه های فرآوری محصولات کشاورزی در استان</p> <p>- سالانه شاهد ضرر و زیان کشاورزان که مازاد محصولات خود را با پرداخت هزینه گزاف باید به استان های همسایه که دارای کارخانه هستند حمل نمایند</p> <p>نداشتن آمار و ارقام و سرانه مصرف محصولات کشاورزی که هر سال به علت کشت بی رویه کشاورزان متحمل ضرر و زیان فراوان می شوند</p> <p>-تشکیل گروه پایش و جمع آوری اطلاعات درست</p> <p>نداشتن صادرات</p> <p>-عدم توجه به نیاز بازار های داخلی و خارجی و افزایش تولید محصولات استفاده بی رویه و غیر کارشناسی شده از سموم و کود شیمیایی که باعث بی کیفیت محصولات شدن می شود.</p>	

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
انجمن گردشگری و صنایع دستی هرمزگان	
<p>فراهم کردن شرایط و افزایش دادن فراد تحت پوشش ساخت با سازه های سبک مثل تمامی کشورهای در کنار دریا</p>	<p>۱. رعایت ۵۰ درصد مالیات در واحد های تازه تاسیساتی به مدت ۵ سال</p> <p>۲. تعرفه گاز با توجه به اینکه نصفی از استان لوله کشی است و نیمه نیست، قیمت گذاری درستی صورت نگرفته است.</p> <p>۳. تعرفه بالای آب به دلیل آب شیرین کن هیچ نفعی ندارد و تعرفه آب را ۵/۵ برابر گران تر کرده اند.</p> <p>۴. با وجود ۵ هزار صنعتگر فقط ۲ هزار نفر تحت پوشش تامین اجتماعی هستند، آماده سازی زمینه ای جهت تحت پوشش بودن این افراد</p> <p>۵. عدم وجود نمایشگاه دائمی برای صنعتگران استان</p> <p>۶. اجازه ساخت کلوپ های ورزشی جهت رونق گردشگری با سازه های سبک که در حریم ۶۰ متری دریا قرار دارند</p> <p>۷. تأمین و افزایش سوخت جهت قایق ها و وسایل تفریحی گردشگری و اتوبوس های دریای جهت حمل و نقل گردشگران</p> <p>۸. صد در صد بلیط قطار رجا اینترنتی باز میگردد که فقط در سطح کشوری میتوانند دسترسی داشته باشند و به آژانس داران هیچگونه سهمیه ای داده نمی شود.</p> <p>۹. پرداخت وام هایی با بازپرداخت طولانی ۴ درصد به صنعتگران و به تمام تاسیسات گردشگری جهت بازسازی</p>
انجمن تولیدکنندگان، صادر کنندگان و فرآوری محصولات کشاورزی استان هرمزگان	
<p>-تأمین اعتبار لازم و هدایت سرمایه گذاری برای کشت تحت پوشش به منظور کاهش مصرف آب ، کنترل آفات و توسعه تولید میوه های گرمسیری</p> <p>-ایجاد مشوق برای تولیدکنندگان و مشخص نمودن تعرفه تولیدات کشاورزی در ابتدای سال زراعی و باغی</p> <p>- پیشگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی چه به صورت ارثی و چه به صورت واگذاری.</p>	<p>۱. توسعه گلخانه با توجه به هزینه اجرای آن طی یکسال گذشته بسیار کند شده است.</p> <p>۲. با توجه به تغییر اقلیم و افزایش دما و تشدید آن طی سال های آتی نیاز به shade و اخذ تسهیلات که باعث بهره وری در تولید و استفاده بهینه از منابع آب خواهد شد.</p> <p>۳. نبود تسهیلات برای احیا باغ های قدیمی</p> <p>۴. مشکل تأمین سرمایه در گردش</p> <p>۵. آب شیرین کن و پساب آن</p> <p>۶. حذف یارانه ای نهاده های کشاورزی مثل کود سم و ...</p>

مشکلات موجود	راهکارهای پیشنهادی
مناطق آزاد	
<p>۱. مشکلات زیر ساخت شهرک صنعتی در قشم</p> <p>۲. نبود رویه واردات به شرط پردازش اولیه (۱۰۰ درصد مواد اولیه داخلی)</p> <p>۳. دعوت مسئولین مناطق آزاد در تمام جلسات استانی</p>	<p>- تعریف استاندار اولیه برای شهرک صنعتی و تعیین مشکلات آن</p> <p>- اجرای رویه قانونی داخل کشور</p> <p>- پاسخگو کردن مناطق آزاد به استان</p>
میز قطر	
<p>ورود افراد چینی به حوزه صادرات ما نفوذ آن در حوزه حمل دریایی و حدود به گمرکات جهت انجام خدمات امور گمرکی و ورود به بنادر شهید رجایی جهت گرفتن محوطه بندری</p>	<p>نظارت بر ورود چینی ها به حوزه مشاغل مردم ایران</p>
اتاق رشت	
<p>اصلاح قانون مالیات بر درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری و</p> <p>به مخاطره انداختن امنیت غذایی، تضعیف تولید داخل و صادرات، جهش هزینه تولید، حساسیت حلقه‌های زنجیره تأمین، عدم سودآوری</p> <p>- تهدید میراث کشاورزی</p> <p>- کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری</p> <p>- خطر تغییر کاربری زمین‌های زراعی</p> <p>- خطر تغییر کاربری زمین‌های زراعی به‌عنوان گروه هدف</p> <p>- تهدید برنامه‌های اشتغال پایدار</p>	<p>متن پیشنهادی ماده ۸۱- درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان‌داری، احیای مراتع و جنگل‌ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.</p>
انجمن صنعت پخش گیلان	
<p>عدم همکاری بانکها در ارائه تسهیلات مناسب</p> <p>مطالبات شرکتهای دارویی از دانشگاه علوم پزشکی</p>	<p>هماهنگی اتاق محترم با بانکها و عقد قرارداد یا تفاهم نامه</p> <p>برگزاری جلسه با ریاست محترم دانشگاه و ملزم نمودن به تسویه حساب</p>
انجمن صادرکنندگان آستارا	
<p>نواقص گمرک ریلی آذربایجان از نظر بارگیری‌های مکانیکی و محوطه‌سازی</p> <p>ناهماهنگی کامل با ورود دلال‌ها به محوطه گمرک و نقش آن‌ها در بالا بردن کرایه‌ها</p>	<p>ملاقات‌های مرزی مدیران گمرک ایران و آذربایجان هر ۱۵ روز یکبار جهت تسهیل و رفع مشکلات ورود و خروج کامیون‌های حامل کالاهای صادراتی و وارداتی انجام پذیرد.</p> <p>ساماندهی دلال‌ها در این محوطه</p>

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
ایجاد هماهنگی و انجام اقدامات لازم برای اتصال سیستم نوبت‌دهی و سیستم گمرکی	عدم اتصال سیستم نوبت‌دهی پایانه‌ها به سیستم گمرک و دخالت‌های فیزیکی مأموران گمرک و انبارهای عمومی که باعث در صف ماندن کامیون‌های صادراتی می‌شود.
خانه معدن ایران	
- شفاف‌سازی و انتظام دقیق حساب‌های مالی بنگاه‌های قابل واگذاری با محاسبه دقیق حساب‌های مالی بنگاه‌های قابل واگذاری با محاسبه دقیق ارزش ذخایر قابل بهره‌برداری، با هدف واگذاری به بنگاه‌های دارای صلاحیت فنی برای این کار تخصصی و رعایت معیارهای رقابت‌پذیری و ملاحظات توسعه پایدار در واگذاری بنگاه‌های معدنی با بهره‌گیری از تجارب خصوصی‌سازی واقعی در سایر بخش‌های اقتصادی کشورهای جهان که دارای منابع و ذخایر معدنی بوده‌اند، به منظور توسعه خصوصی‌سازی واقعی و پشتیبانی از توانمندی بخش خصوصی - حمایت از صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی با هدف تسهیل و تأمین‌کننده منابع مالی کنسرسيوم اکتشافی - تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های مشترک داخلی و خارجی در فعالیت‌های معدنی کشور با هدف تأمین منابع مالی و ارتقا سرمایه‌های علمی (تکنولوژی‌های نو) و حضور در بازارهای جدید - احتساب هزینه‌های اکتشافی شرکت‌های فعال در بخش معدن به عنوان هزینه‌های سرمایه‌ای (استهلاک‌پذیر) با هدف تشویق بنگاه‌های معدنی در هزینه نمودن در عملیات اکتشافی	بهبود مستمر سهولت انجام کسب و کار رفع موانع توسعه بخش خصوصی پشتیبانی و افزایش توانمندی بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در حوزه‌های اولویت‌دار - افزایش قابلیت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه معدن - مدیریت عرضه و تقاضای منابع انسانی و تقویت نظام انگیزشی منابع انسانی
- بازنگری در آموزش‌های آکادمیک و کاربردی زمین‌شناسی و مهندسی معدن و زیست محیطی دانشگاه‌های کشور متناسب با نیازهای این بخش در جهت توانمندسازی نیروی متخصص کاری - تدوین سیاست‌های تسهیل و تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات موردنیاز فعالیت‌های معدنی و اکتشافی کشور به منظور تقویت عوامل تولید - قانونمند کردن مشوق‌های ویژه سرمایه‌گذاری معدنی در نواحی کم رشد و محروم مستعد معدنی کشور به منظور ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها	بهبود مستمر سهولت انجام کسب و کار سرمایه‌گذاری متوازن و متعادل در راستای محرومیت زدایی در جهت آمایش صنعتی، معدنی و تجاری کشور سرمایه‌گذاری دولت در بخش‌های زیرساخت ملی - بهبود ظرفیت‌ها و قابلیت‌های رقابتی در حوزه های معدنی - - توانمندسازی نظام مدیریت بنگاه‌ها و تشکل های معدنی توانمندسازی و افزایش بهره‌وری منابع انسانی در بخش معدن
- تقسیم بخشودگی بخشی از مالیات واحدهای تولیدی فعال - استفاده از منابع صندوق توسعه ملی برای سرمایه‌گذاری در واحدهای تولیدی انرژی بر فعال خصوصا در بخش صنایع معدنی - پرداخت بخشی از هزینه انرژی کل واحدهای صنعتی فعال به صورت مستقیم صرفا براساس قبوض مصرفی آنها	- پشتیبانی از تولید و عرضه کالا و خدمات مبتنی بر فناوری با ارزش افزوده بالا - سرمایه‌گذاری دولت در بخش‌های زیرساخت ملی

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
<p>تشویق واحدهای معدنی در تکمیل چرخه ارزش افزوده از طریق کاهش حقوق دولتی ماده معدنی مستخرجه، با هدف ایجاد ارزش افزوده و بالا بردن سرمایه انسانی و نهایتاً جلوگیری از خام فروشی</p>	<p>-پشتیبانی از تولید مواد واسطه‌ای و جلوگیری از خام فروشی -دستیابی و تأمین زیرساخت‌های فیزیکی موردنیاز بخش معدن</p>
<p>تدوین استراتژی اجرایی برای تأمین کنندگان مواد اولیه صنایع استراتژیک کشور بوسیله ابزارهای تشویقی مانند فولاد</p>	<p>حصول اطمینان از تأمین کالاهای اساسی و امنیت غذایی</p>
<p>-استفاده از منابع صندوق توسعه ملی توسط صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی با هدف اصلاح و تقویت همه جانبه نظام مالی فعالین بخش معدن با توجه به وظایف تعریف شده برای صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی -تشویق و حمایت از تشکلهای صنعتی و معدنی در ارتباط و تعامل با نهادهای مالی بین‌المللی به‌منظور تقویت همه جانبه نظام اقتصادی در این حوزه -کارآمدسازی و تسهیل فرآیند وثیقه‌گذاری مجوزهای معدنی در مؤسسات مالی و اعتباری به‌منظور تقویت نظام مالی در این بخش که در قانون معادن نیز به صراحت دیده شده</p>	<p>افزایش قابلیت‌های سرمایه‌گذاری و سرمایه‌پذیری در حوزه معدن</p>
<p>-جهت‌دهی و توسعه سرمایه‌گذاری‌های دولت در اکتشافات مقدماتی به‌منظور گسترش خدمات و زیرساخت‌های موردنیاز کشور -تقویت و قانونمند کردن دبیرخانه فرصت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در بخش معدن با هدف تشویق و سرمایه‌گذاری در بخش معدن کشور -اتخاذ سیاست‌های ویژه برای حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط با هدف حمایت همه جانبه و هدفمند جهت تولید و صادرات خدمات به تناسب ارزش افزوده -حمایت از سرمایه‌گذاری در توسعه صنایع فرآوری مواد معدنی به‌منظور برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی و استفاده کاملی از چرخه ارزش افزوده در این بخش مهم مزیتی - مشارکت سازمان‌های توسعه‌ای و بنگاه‌های خصوصی در سرمایه‌گذاری معدنی در خارج از کشور به‌منظور ارزآوری</p>	<p>-بهبود و توسعه روابط تجاری بین‌المللی و تسهیل تجارت در فضای رقابتی حمایت همه‌جانبه از صادرات کالا و خدمات متناسب با ارزش افزوده و ارزآوری -بهبود ظرفیت‌ها و قابلیت‌های رقابتی حوزه معدن -استفاده از فرصت‌های ناشی از فرآیند الحاق به سازمان جهانی تجارت جهت تقویت حوزه معدن</p>
<p>-طراحی الگوی تعاملات و تدوین نقشه راه روابط بین‌المللی بخش معدن در همه حوزه‌ها با هدف گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای معدن خیز در منطقه و جهان -تلاش برای هماهنگی دستگاه‌های ذیربط مانند وزارت امور خارجه با متولی بخش معدن (وزارت صمت) با مشارکت تشکلهای معدنی با هدف استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای -استفاده از ظرفیت‌های قانونی و مقرراتی موجود کشور و حذف و اصلاح مواد قانونی و آیین‌نامه‌های بازدارنده -ایجاد پایگاه جامع آمار و اطلاعات پشتیبان فعالیت‌های معدنی با هدف توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان</p>	<p>-تسریع در توسعه نواحی کم رشد مستعد معدنی کشور (اولویت بخشی به توسعه اکتشافات معدنی نواحی مرزی و کمتر توسعه یافته) -استفاده حداکثری از امکانات و فرصت‌های جهانی در توسعه بخش معدن</p>

راهکارهای پیشنهادی	مشکلات موجود
	افزایش ارزش افزوده بخش از طریق تکمیل زنجیره ارزش، توسعه تولید کالاهای دارای بازده بهینه دستیابی به فناوری‌های روزآمد و بهبود روش‌های عملیاتی در حوزه معدن
اجرائی نمودن پنجره واحد در بخش معدن کشور با هدف منطقی‌سازی نظارت و دخالت‌های دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضروری و نهایتاً هزینه‌های بازار و پیش‌بینی نشده	مدیریت کارآمد اختلافات و تعارضات در فعالیتهای معدنی
- شفاف‌سازی و انتظام دقیق حساب‌های مالی بنگاه‌های قابل واگذاری با محاسبه دقیق مهندسی ارزش ذخایر قابل بهره‌برداری طبق استانداردهای کشورهای معدن خیز به منظور توسعه خصوصی‌سازی و پشتیبانی از توانمندی بخش خصوصی - رعایت معیارهای رقابت‌پذیری و توسعه پایدار در واگذاری بنگاه‌های معدنی به منظور توسعه خصوصی‌سازی و پشتیبانی از توانمندی بخش خصوصی - بهره‌گیری از تجربه خصوصی‌سازی واقعی در سایر کشورهای جهان به منظور توسعه خصوصی‌سازی و رفع موانع توسعه بخش خصوصی واقعی - احراز صلاحیت‌های مالی و فنی بخش خصوصی در واگذاری بنگاه‌ها و واحدهای معدنی به منظور خصوصی‌سازی واقعی و افزایش توانمندی بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مزیتی	رفع موانع بخش خصوصی از طریق شفاف سازی و سالم سازی اقتصاد و تسهیل و ثبات قوانین و مقررات

اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

برطرف نشدن موضوع بازگشت ارز واحدهای قیر، هیدروکربن، پارافین و روغن تصفیه دوم برغم اینکه برخی از این واحدها خوراکشان را از بورس و با قیمت رقابتی خریداری می‌کنند.
وضع ده درصد (۱۰٪) عوارض مربوط به استفاده از ناوگان دریایی غیر ایرانی
عرضه نامنظم خوراک واحدهای پارافینی توسط پالایشگاههای روغن‌سازی در بورس کالا
قرار دادن پارافین در دو گروه جامد و جامد نرم در لیست کالاهای صادراتی توسط سازمان استاندارد و ایجاد معضل در صادرات پارافین جامد
نداشتن روند یکپارچه در بررسیهای مربوط به صادرات فرآورده‌های روغنی در گمرکات و سازمان صنعت، معدن و تجارت در استانها و سازمانهای استاندارد استانها
وضع عوارض صادراتی نیم درصد (۰.۵٪) از صادرات مواد خام و نیمه‌خام
استرداد ارزش افزوده واحدهای صادرکننده
یکسان بودن نرخ خوراک برای تمام واحدهای پتروشیمی بدون در نظر گرفتن نرخ جهانی محصول تولیدی
قطعی مقطعی خوراک گاز در فصول سرد سال
قطعی برق بخش‌های مولد و واقعی اقتصاد
قیمت‌گذاری سرویس‌های جانبی (یوتیلیتی) و محاسبه نرخ سوخت یوتیلیتی با نرخ خوراک
شمول مالیات برای کدهای تعرفه مشترک فرآورده‌های روغنی تصفیه دوم و فرآورده‌های پارافینی
اصلاح HS Code ها و شرح کالا

مشکلات موجود	راهکارهای پیشنهادی
تغییر نرخ تعرفه‌های استافینگ در دو بازه زمانی سال گذشته بدون هیچگونه ضابطه مشخص و افزایش ۳۶ درصدی آن در یک بازه ۴ ماهه	
افزایش نرخ کرایه حمل زمینی توسط وزارت راه و شهرسازی سالانه ۳۰ درصد اعلام شده است اما درصد افزایش نرخ کرایه حمل بیشتر از میزان تعیین شده می باشد که این اختلاف تعرفه قیمتی از طرف مرجع ذیربط توافقی بین حمل کننده و صاحب کالا می باشد.	
مبنای قیمت گذاری نامناسب برای خوراک میعانات گازی پارس جنوبی	
کمبود خوراک برای اکثر واحدهای هیدروکربنی	
متعدد بودن لیست مواد خام و نیمه خام بر اساس تعابیر و تفسیرهای متفاوتی که ذینفعان (دستگاههای اجرایی) برای خود قائل هستند و حل نشدن این مشکل برای ایجاد لیستی واحد.	
انجمن خودروسازان ایران	
تخصیص و تامین مستمر ارز ، نیاز واقعی هر صنعت می باشد و متاسفانه تا ۱۴۰۳/۰۵/۱۵ هیچ کدام از تخصیص ارزهای صورت گرفته سال جاری در صنعت خودرو تامین ارز نشده است.	
قیمت گذاری دستوری مشکلات بعدی است به طوری که حدود ۱۵ ماه است افزایش قیمت خودرو شرکت های ایران خودرو و سایپا صورت نگرفته و وزیر صمت علیرغم تفویض اختیار قیمت گذاری شورای رقابت به وزارت صمت، قیمت های جدید را که سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان محاسبه کرده است اعلام نمی کند.	
عدم تمکین رئیس سازمان ملی استاندارد ایران به بند ۴ صورت جلسه ۱۱۵ شورای عالی استاندارد ایران مبنی بر توافق زمان بندی اجرای استانداردهای تعلیقی با نظر وزیر صمت و به همین دلیل یازده شرکت انجمن از ابتدای سال جاری امکان شماره گذاری خودروهای آنها که بالغ بر چهل هزار دستگاه می باشد، میسر نمی باشد.	
در تمامی استانداردهای معتبر دنیا مصرف انرژی خودرو بصورت سبد تولید خودروساز بررسی و محاسبه میشود که در کشور ما نیز استاندارد ۴۲۴۱ در این زمینه وجود دارد و در صورتیکه در کشور ما بر اساس مصوبه هیات وزیران مصرف انرژی برای هر خودرو تعریف شده است که باید مورد تجدید نظر قرار گیرد.	
واردات خودروهای دست دوم و کارکرده (کامیونت، کامیون، کشنده، اتوبوس و...) که در اروپا بصورت سه شیفت کار می کنند به صلاح کشور نمی باشد. در صورتی که در حال حاضر ظرفیت تولید این خودروها تا چند برابر نیاز کشور وجود دارد.	

